

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2014-2018

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vojtěch Swaczyna

Důkazní prostředky v civilním řízení

Praha 2018

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Ing. Martin Kohout Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2014-2018

BACHELOR THESIS

Vojtěch Swaczyna

Evidence in civil procedure

Prague 2018

The Bachelor Thesis Supervisor: JUDr. Ing. Martin Kohout Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Jméno autora

Poděkování

Touto cestou bych chtěl poděkovat panu JUDr. Ing. Martinu Kohoutovi, Ph.D. za pomoc při zpracování mé diplomové práce.

Anotace

Tato bakalářská práce pojednává o důkazních prostředcích v civilním řízení. První kapitola vysvětluje pojem a funkci civilního práva procesního a jeho zařazení do právního řádu České republiky. Následující kapitola se věnuje dokazování. Třetí kapitola se zabývá důkazními prostředky a s nimi spjatými náležitostmi. Čtvrtá kapitola se zabývá procesním dokazováním a poslední, pátá kapitola, se věnuje důkazním prostředkům nezmíněným v občanském soudním řádu.

Klíčová slova

Civilní proces, dokazování, důkaz, listina, svědek, videozáznam, znalec.

Annotation

This bachelor thesis deals with evidence in civil proceedings. The first chapter explains the concept and function of civil procedural law and its inclusion in the legal order of the Czech Republic. The following chapter deals with proofing. The third chapter deals with the means of evidence and the related features. The fourth chapter deals with procedural evidence and the last chapter deals with evidence which is not mentioned in the code of civil procedure.

Keywords

Civil procedure, document, evidence, expert, proof, video, witness.

ÚVOD.....	9
1 POJEM A FUNKCE CIVILNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO, ZAŘAZENÍ CIVILNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO DO PRÁVNÍHO ŘÁDU ČESKÉ REPUBLIKY.....	11
1.1 Prameny civilního práva procesního	12
1.2 Pojmové prvky civilního procesu.....	14
1.3 Druhy civilního řízení	15
1.4 Základní zásady civilního procesu v České republice.....	17
2 DOKAZOVÁNÍ.....	20
2.1 Důkazní povinnost.....	21
2.2 Provedení důkazů	24
2.3 Důkazní prostředky	27
2.4 Předmět dokazování	29
3 DŮKAZNÍ PROSTŘEDKY	31
3.1 Výslech svědka.....	31
3.1.1 Odepření svědecké výpovědi	32
3.1.2 Postup při výslechu svědka.....	33
3.2 Výslech účastníka.....	37
3.3 Důkaz znaleckým posudkem.....	38
3.3.1 Ustanovení znalce	40
3.3.2 Znalecký posudek (expertiza).....	44
3.3.3 Forma a obsah znaleckého posudku	45
3.3.4 Hodnocení znaleckého posudku	45
3.4 Důkaz listinou	47
3.5 Ohledání	49
4 PROCESNÍ DOKAZOVÁNÍ	51
4.1 Způsob, jakým soud vyslýchá účastníka a svědka	51
4.2 Skutečnosti, které jsou obecně známé	52
4.3 Rozvržení povinnosti břemene tvrdit a prokazovat.....	53
5 DŮKAZNÍ PROSTŘEDKY NEZMÍNĚNÉ V OBČANSKÉM SOUDNÍM ŘÁDU.....	55
5.1 Elektronický podpis.....	55
5.2 Video záznam	56

5.3 Audio záznam.....	57
5.4 Email	57
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	61
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	66

ÚVOD

Téma důkazních prostředků v civilním řízení jsem pro svou bakalářskou práci zvolil z důvodu mého dlouhodobého zájmu o civilní právo procesní jako nedílné součásti civilních soudních řízení, která rozhoduje o naplnění nebo nenaplnění hmotných práv účastníků řízení.

Cílem bakalářské práce je analýza současné právní úpravy jednotlivých důkazních prostředků, které jsou užívány v civilním soudním řízení, jejich charakteristických prvků, způsobů provádění i následného hodnocení soudem, včetně jejich vzájemné komparace. Vedle důkazních prostředků, které jsou v občanském soudním řádu explicitně vyjmenovány (svědecký výpověď, znalecký posudek, výslech účastníka, listinné důkazy a ohledání) jsem dostatečnou pozornost věnoval rovněž důkazním prostředkům, které v tomto předpise výslovně uvedeny nejsou. Součástí práce je rovněž analýza ustálené judikatury v oblasti důkazních prostředků v civilním soudním řízení.

Rozhodování soudu v konkrétních sporných, případně nesporných řízeních, musí být opřeno o určité vědomosti, respektive poznatky soudu, které se vztahují k rozhodované věci. Potřebné vědomosti soudu jsou dvojího charakteru, a to právní poznatky a skutkové poznatky. Právními poznatky jsou znalosti objektivního práva, jímž se konkrétní právní poměry upravují. Skutkovými poznatky jsou konkrétní individuální skutečnosti (děje), na nichž se zakládají a z nichž plynou nároky uplatňované v soudním řízení. Při svém rozhodování soud musí znát konkrétní okolnosti, které se k danému řízení vztahují. Potřebné poznatky soud získává dvojí cestou: obecné vědomosti (zejména znalost práva) získává mimoprocesně studiem a jinou odbornou přípravou, znalost konkrétních individuálních okolností získává v rámci procesu takzvaným procesním dokazováním, jehož účelem je dobrat se pokud možno pravdivých a relevantních poznatků o skutečnostech, jejichž poznání je podkladem pro spravedlivé, správné a zákonné rozhodnutí ve věci.

V rámci procesního dokazování jsou užívány právě důkazní prostředky, za něž jsou považovány všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci, zejména výslech svědků

(případně výslech účastníků řízení), znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů a osob, notářské a exekutorské zápisy, případně jiné listiny.

Svou práci jsem rozdělil do pěti kapitol. V první jsem se zabýval pojmem a funkcí civilního práva procesního a jeho zařazením v právním řádu České republiky. Ve druhé kapitole jsem se zaměřil na proces dokazování, který je páteří částí civilního soudního řízení a s ním spjatými tématy, jako jsou důkazní povinnost, provádění důkazů nebo předmět dokazování. Třetí kapitola pojednává o důkazních prostředcích jmenovaných přímo v OSŘ, konkrétně výslech svědka, výslech účastníka, důkaz znaleckým posudkem, ohledání a důkaz listinou. Čtvrtá kapitola je věnována procesnímu dokazování, a poslední, pátá kapitola, řeší důkazní prostředky nezmíněné v občanském soudním řádu.

1 POJEM A FUNKCE CIVILNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO, ZAŘAZENÍ CIVILNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO DO PRÁVNÍHO ŘÁDU ČESKÉ REPUBLIKY

Přestože civilní právo procesní poskytuje zpravidla ochranu soukromoprávní subjektům, představuje je samostatné právní odvětví práva veřejného.

Civilní právo hmotné upravuje především práva jednotlivců, vznik, změnu a zánik těchto práv. Předmětem jeho regulace je postup soudů při poskytování ochrany subjektivním právům a oprávněným zájmům účastníků v civilním procesu a právní vztahy, které v důsledku toho vznikají.¹

Civilní proces je souborem právních vztahů, které vznikají mezi soudem, účastníky řízení, případně dalšími osobami, které se účastní řízení – tyto vztahy vznikají na základě norem civilního práva procesního. Schelle charakterizuje civilní proces jako *„postup justičních orgánů směřující k tomu, aby autoritativně rozhodly v civilněprávních věcech na základě zákonů je upravujících“*.²

Účelem civilního práva procesního je zabezpečit ochranu práv účastníků řízení, které vyplývají z hmotného práva.³

Cílem civilního procesu je zajištění realizace práva (procesní právo je cestou k tomuto cíli). V průběhu civilního soudního řízení vydávají orgány veřejné moci akty aplikace práva. Orgány veřejné moci jsou soudy, které mají nadřazené postavení mezi ostatními subjekty civilního procesu nadřazené postavení, které vyplývá z jejich postavení vykonavatele moci soudní jako jedné ze složek státní moci v České republice. Obsah takových aktů aplikace práva je určován právem hmotným. Normy

¹ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s. 28-34 ISBN 978-80-7380-571-5.

² SCHELLE, Karel. *Základy práva*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004, s. 580. ISBN 8086432688.

³ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1. ISBN 978-80-7400-673-9.

hmotného práva mají zpravidla dispozitivní povahu (na rozdíl od norem civilního práva procesního, které jsou normami kogentního charakteru).

Civilní právo je souhrnem norem, které upravují vztahy při vydávání aktů aplikace práva orgány výkonu soudnictví.

Hlavním úkolem soudů je zákonem stanoveným způsobem poskytovat ochranu subjektivním právům a povinnostem – tyto úkoly vyplývají ze základních funkcí právního státu spočívajících v garanci práva na soudní ochranu, které je subjektivním právem veřejnoprávní povahy vůči státu na rozhodnutí soukromoprávního sporu nebo jiné právní věci.

Soudní ochrana spočívá v autoritativním zjištění, zda uplatňované subjektivní právo existuje (řízení nalézací) a ve vynucení tohoto práva v případě, kdy povinný subjekt povinnost, která mu byla uložena vykonatelným rozhodnutím soudu (případně jiného státního orgánu) dobrovolně neplní (řízení vykonávací). Oba druhy řízení (řízení nalézací a řízení vykonávací) představují dva druhy civilního soudního řízení.⁴

1.1 Prameny civilního práva procesního

Základními prameny civilního práva procesního jsou zejména Ústava ČR (Hlava čtvrtá – Moc soudní, čl. 81 – čl. 96) a Listina základních práv a svobod (Hlava pátá – Právo na soudní a jinou právní ochranu, čl. 36 – čl. 40).

Právo civilního procesu je z velké části upraveno ve dvou základních právních předpisech, které zahrnují téměř všechna odvětví civilního procesního práva, s výjimkou několika oblastí (například rozhodčí řízení dle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, exekuční řízení dle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších zákonů, nebo insolvenční řízení dle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadu a o způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů).

⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 28-34. ISBN 978-80-7380-571-5.

Základním právním předpisem je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (OSŘ).

Druhým právním předpisem je zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (ZŘS), který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014 (tento právní předpis byl přijat v rámci rekodifikace soukromého práva České republiky v souvislosti s přijetím zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů – dále jen NOZ nebo občanský zákoník, na rekodifikaci soukromého práva reagovala rovněž novela OSŘ – zákon č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014).

Zákon o zvláštních řízeních upravuje nesporná a některá zvláštní řízení, z nichž se některá blíží řízení spornému (například řízení o ve věcech manželství a partnerství, řízení o určení a popření rodičovství apod.).

Některá jeho ustanovení byla převzata z OSŘ – jedná se například o úpravu řízení o podpůrných opatřeních a ve věcech svéprávnosti (dříve způsobilosti k právním úkonům), řízení ve věcech opatrovnických (péče soudu o nezletilé), řízení ve věcech nezvěstnosti a smrti, řízení ve věcech přípustnosti převzetí nebo držení v ústavech, řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob, řízení o pozůstalosti, řízení ve věcech osvojení apod. Upravuje rovněž některá nová řízení, která v OSŘ nebyla upravena vůbec – jedná se například o řízení o prohlášení člověka za nezvěstného, řízení ve věcech svěřeneckého fondu apod.

V souladu s principem obecné subsidiarity se na řízení, která nejsou upravena v ZŘS, použije bezesbytku úprava dle OSŘ (viz § 1 odst. 2 ZŘS, kdy obecná část ZŘS se použije také na řízení podle části první hlavy třetí zákona o soudnictví ve věcech mládeže a řízení podle zákona upravujícího veřejné rejstříky právnických a fyzických osob, pokud tyto zákony nestanoví jinak).

Mezi další prameny civilně procesního práva patří rovněž zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje řízení ve věcech veřejného rejstříku.

K provedení výše uvedených právních předpisů byly vydány některé prováděcí právní předpisy, jako jsou vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), v platném znění. Dále sem patří vyhláška č. 323/2013 Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis, změnu nebo výmaz údajů do veřejného rejstříku a o zrušení některých vyhlášek, ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřeneckých fondů a evidence údajů o skutečných majitelích, v platném znění; apod.

Některé instituty a aspekty civilního procesu jsou dále upraveny zvláštními právními předpisy. Jedná se zejména o zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, na který navazuje prováděcí právní předpis – vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, či zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, na který navazuje vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, v platném znění.

1.2 Pojmové prvky civilního procesu

Civilní proces je charakterizován třemi základními prvky:

- procesní vztahy – jedná se o právní vztahy, které zakládá proces, vznikají na základě procesních úkonů mezi procesními subjekty, procesní vztahy se od hmotněprávních vztahů odlišují svou závazností a vynutitelností, z hlediska postavení účastníků se dělí na komplexní procesní vztah (určitý proces jako celek, vždy trojstranný)

a konkrétní procesní vztahy (vznikají v průběhu procesu mezi účastníky)⁵. K zániku konkrétních procesních vztahů dochází většinou během procesu, jeho skončením zaniká i komplexní procesní vztah.

- procesní subjekty – subjekty, které mohou ovlivňovat průběh řízení (soud, účastníci řízení), ovlivňují jeho zahájení, průběh a ukončení, rozlišujeme dva druhy procesních subjektů: subjekty základní (takové subjekty, které se vyskytují v každém civilním soudním řízení a bez nichž by takové řízení nemohlo proběhnout – účastníci a soud) a subjekty zvláštní (takové subjekty, které se vyskytují pouze v určitých soudních řízeních – například státní zastupitelství⁶, úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových apod.);
- procesní úkony – úkony, které provádějí subjekty řízení a z nichž se skládá procesní činnost subjektů řízení, jsou významná pro zahájení, průběh a ukončení řízení, rozlišujeme procesní úkony soudu (typickým procesním úkonem soudu je rozhodnutí, dále sem patří například doručování apod.) a procesní úkony účastníků (nejvýznamnější jsou dispoziční úkony, jimiž účastníci disponují řízením a jeho předmětem – například žaloba, změna žaloby, zpětvzetí žaloby, a dále například navržení důkazů, nahlížení do spisu apod.).⁷

1.3 Druhy civilního řízení

Civilní řízení je jedním ze tří základních forem řízení u soudu (spolu s trestním řízením a soudním řízením správním). „*Diferenciace civilního procesu je výsledkem postupného vývoje. Základnou, z něhož se vyvíjela, bylo nepochybně sporné řízení, které svou povahou bezprostředně navazuje na původní jednotný civilní proces, který měl povahu sporu o právo.*“⁸

⁵ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual. vydání doplněné o předpisy evropského práva. Praha: Linde Praha, a. s., 2011, s. 32. ISBN 978-80-7201-842-0.

⁶ V souladu s § 8 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, může v ojedinělých případech do řízení vstoupit jako zvláštní subjekt státní zastupitelství – pokud to vyžaduje veřejný zájem.

⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 62. ISBN 978-80-7380-571-5.

⁸ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual. vydání doplněné o předpisy evropského práva. Praha: Linde Praha, a. s., 2011, s. 34. ISBN 978-80-7201-842-0.

Mezi civilní řízení řadíme řízení nalézací, v jehož průběhu soud hledá právo, tj. na konkrétní stav, který zjistil v řízení, aplikuje příslušné právní normy. Řízení nalézací se dále dělí na řízení sporné a nesporné. Řízení sporné je upraveno v OSŘ a má reparační funkci - vznikl spor a účastníci řízení se domáhají toho, aby soud reparoval stav, který je předmětem sporu. Sporné řízení je ovládáno dispoziční zásadou, účastníky řízení jsou žalobce a žalovaný. Nesporné řízení je upraveno v ZŘS a má preventivní funkci. „*Cílem nesporného řízení je úprava poměrů účastníku, obvykle se tak děje konstitutivním rozhodnutím do budoucna.*“⁹ Nesporné řízení je ovládáno zásadou oficiality - účastníky řízení jsou navrhovatel a ten, o jehož právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech má být v řízení jednáno).

Dále sem patří řízení vykonávací, jehož účelem je realizovat nesplněnou povinnost. Je to řízení, které může probíhat ihned, bez předchozího procesu. Vykonávací řízení je možno realizovat jen v případě, kdy osoba oprávněná požadovat splnění povinnosti podá návrh na zahájení řízení a výkon rozhodnutí – nemusí být nutně pokračováním řízení nalézacího¹⁰. Vykonávací řízení probíhá ve dvou fázích – před soudem a jako exekuce, v jeho průběhu dochází ke vzniku zvláštních, procesem založených hmotněprávních vztahů.

Řízení zajišťovací a smírčí jsou instituty, které nelze přiřadit k žádnému jinému druhu řízení a které slouží k zajištění práva nebo jeho výkonu v případě jeho ohrožení, jsou specifická tím, že probíhají ještě před zahájením řízení ve věci samé, cílem těchto řízení je obnovit stav před porušením práva – v budoucnu může být rozhodováno ohledně téhož práva v nalézacím řízení, případně může dojít k exekuci.

V insolvenčním řízení se rozhoduje o úpadku a jeho řešení, zahrnuje prvky řízení nalézacího i vykonávacího, jeho cílem je dosažení určitého vypořádání majetkových vztahů, insolvenční řízení od roku 2008 nahrazuje řízení konkurzní a řízení vyrovnávací, která bývala považována za dva samostatné druhy civilního procesu,

⁹ VLČEK, R. *Dokazování v soudní praxi*. Ostrava: Knižní expres, 2008, s. 56. ISBN 978-80-7347-033-3.

¹⁰ STAVINOHOVÁ, J., LAVICKÝ, P. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 12. ISBN 978-80-2105-062-4.

protože byla ovládána různými zásadami a měla různé důsledky – naproti tomu insolvenční řízení je jednotné (nejdříve se v něm rozhoduje o existenci úpadku a následně se stanoví a realizuje způsob jeho řešení);¹¹

Posledním typem řízení je řízení rozhodčí (arbitrážní). To neprobíhá před soudem, ale před jinou osobou, strany se smluvně dohodnou, že spor bude projednávat rozhodce – jeho výsledkem je rozhodčí smlouva, existují stálé rozhodčí soudy a rozhodci, při řešení sporu, který má procesní povahu, stát propůjčuje svou autoritu rozhodčím nálezům tím, že je vykonává a v určitých případech má i možnost je přezkoumat, rozhodčí řízení není mediační činností, která má za cíl předcházení vzniku sporu.

1.4 Základní zásady civilního procesu v České republice

Základními zásadami civilního procesu v České republice jsou:

Zásada dispoziční

Jedná se o hlavní zásadu civilního soudního řízení, která představuje možnost účastníků řízení disponovat řízením nebo jeho předmětem prostřednictvím takzvaných dispozičních úkonů (dispoziční úkon ovlivňuje řízení a jeho předmět), dispoziční zásada je typická pro sporná řízení, ale je možno ji využít i v řízení nesporném, neboť nesporné řízení je možno zahájit na návrh.¹²

Zásada oficiality

Procesní aktivita je v rukou soudu, který postupuje ex officio (z úřední povinnosti), zásada oficiality je typická pro nesporná řízení, ve sporném řízení se projevuje postupem soudu po zahájení řízení (sporné řízení se zahajuje jen na návrh – soud však určité kroky činí z úřední povinnosti, které však činí – v rámci zásady oficiality, ve shodě s účastníky řízení, kteří soudu stanovují určité mantinely, v rámci kterých chtějí řízení vést);

¹¹ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual. vydání doplněné o předpisy evropského práva. Praha: Linde Praha, a. s., 2011, s. 38. ISBN 978-80-7201-842-0.

¹² KUČERA, J. *Nová úprava nesporných soudních řízení* [on-line]. 2014 [cit. 1. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.kuceralegal.cz/blog/2014/05/29/nova-uprava-nespornych-soudnich-rizeni>.

zásada projednací – procesní odpovědnost za zjištění skutkového stavu věci nesou účastníci řízení, kteří mají povinnost tvrdit a povinnost dokázat, současně nesou břemeno tvrzení a břemeno důkazní, výjimku představuje postup dle § 120 odst. 2 OSŘ, podle něhož může soud provést i jiné, než účastníky navrhované důkazy, pokud jsou potřebné ke zjištění skutkového stavu a pokud vyplývají z obsahu spisu (pokud účastníci neoznačí důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází soud při zjišťování skutkového stavu z důkazů, které byly provedeny), zásada projednací je typická pro sporná řízení.

Zásada vyšetřovací

Zásada opačná zásadě projednací, odpovědnost nenesou účastníci, ale soud – účastníci mají povinnost tvrdit a povinnost dokázat, ale nenesou břemeno tvrzení a břemeno důkazní jako v případě zásady projednací, odpovědnost za důkaz a tvrzení nese soud, procesní odpovědnost za zjištění skutkového stavu nese rovněž soud, který je povinen provést i jiné důkazy, než ty, které byly navrhovány účastníky, a které jsou nezbytné pro zjištění stavu věci. Zásada vyšetřovací je typická převážně pro nesporná řízení, lze ji však využít i pro sporná řízení, pokud existuje veřejný zájem na tom, aby byl skutkový stav zjištěn.

Zásada materiální pravdy

Soud je povinen zjistit přesně skutkový stav věci, a to bez ohledu na aktivitu účastníků řízení, zásada se uplatňuje v civilním nesporném řízení.

Zásada formální pravdy

Princip materiální (též objektivní) pravdy znamená, že proces je uzpůsoben tak, aby umožňoval zjištění skutečného skutkového stavu, v tomto směru nejsou kladeny žádné formální překážky;¹³

¹³ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual. vydání doplněné o předpisy evropského práva. Praha: Linde Praha, a. s., 2011, s. 80. ISBN 978-80-7201-842-0.

Zásada volného hodnocení důkazů

Zákonem není stanovenou, jakou důkazní sílu má soudce určit jednotlivým důkazním prostředkům, všechny důkazy mají stejnou důkazní sílu, je na soudu, jak je zhodnotí – toto se ovšem netýká hodnocení zákonnosti důkazního prostředku, případně hodnocení jeho závažnosti, naopak se týká hodnocení pravdivosti důkazního prostředku, soud hodnotí důkazy jednotlivě, ale i ve vzájemné souvislosti, přihlédne ke všem skutečnostem, které vyšly v řízení najevo, i ke skutečnostem, které uvedli účastníci řízení;

Legální teorie důkazní

Zákon stanoví jednotlivým důkazním prostředkům různou důkazní sílu, případně stanoví, které důkazní prostředky mají být provedeny, v českém právním řádu se projevuje pouze u jediného důkazního prostředku – u veřejných listin (§ 134 OSŘ), které mají větší důkazní sílu než listiny soukromé (v případě, kdy účastník předloží soudu soukromou listinu, je povinen prokázat její pravdivost, v případě, kdy účastník řízení napadne pravdivost veřejné listiny, musí naopak dokázat, že není pravdivá). V souladu s § 134 OSŘ listiny, které byly vydány soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, stejně jako listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a (pokud není dokázán opak) pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.

2 DOKAZOVÁNÍ

O soudu I. stupně se někdy hovoří jako o skutkové instanci – řízení před soudem I. stupně je zpravidla zaměřeno na zjišťování skutkového stavu věci.

Zjišťování skutkového stavu věci je upraveno v části třetí, hlavě druhé občanského soudního řádu (Řízení v prvním stupni) - § 120 a násl., Dokazování.

Dokazování je činností, jejímž prostřednictvím je vytvářen úsudek soudu o tom, zda tvrzená rozhodná skutečnost je pravdivá nebo ne. Proces dokazování navazuje na předcházející průběh soudního řízení, během nichž si soud musel ujasnit, jaké skutečnosti jsou z hlediska právního posouzení dané věci důležité. V případě, kdy se tvrzení účastníků a rozhodných skutečnostech rozcházel, soud musel zvážit, který z účastníků má k těmto skutečnostem důkazní povinnost a kdo nese důkazní břemeno.¹⁴

Dokazování je právem a procesními zvyklostmi upravený postup soudu a účastníků, jehož účelem je získání poznatků, které jsou důležité pro meritorní nebo jiné rozhodnutí soudu nebo pro další procesní postup soudu nebo účastníků.¹⁵

Je třeba rozlišovat mezi procesem dokazování, tj. právem upraveným procesem, který směřuje k získání důkazů (procesní dokazování je omezeno právními normami, jakožto obecně závaznými pravidly lidského chování stanovené státem, jejichž porušení stát sankcionuje, které omezují a vymezují samotný průběh procesního dokazování); důkazy, tj. poznatky o určitých skutečnostech, které jsou získány v průběhu dokazování; předmětem dokazování, tj. konkrétní skutečnosti, která má být dokázána a prostředkem dokazování, tj. tím, čím je možno důkaz získat.¹⁶

V řízení ovládaném zásadou projednací začíná proces dokazování označením důkazních prostředků ze strany účastníků (vedení důkazu, které zahrnuje nejen návrh na provedení důkazu určitým důkazním prostředkem, ale i poskytování následné součinnosti –

¹⁴ ZAHRAVNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 202-203. ISBN 978-80-7380-571-5.

¹⁵ SVOBODA, K. *Dokazování. Právní monografie*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 15. ISBN 978-80-7357-414-7.

¹⁶ GERLOCH, A. *Teorie práva*. 6., aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 34. ISBN 978-80-7380-454-1.

například sdělení adresy svědka, předložení listiny, součinnost při zpracování znaleckého posudku – například formulování otázek na soudního znalce, účastníci rovněž hradí zálohy náklady důkazů).¹⁷ V souladu se zásadou projednací nesou procesní odpovědnost za zjištění skutkového stavu věci účastníci řízení, kteří mají povinnost tvrdit a povinnost dokázat, současně mají břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Výjimka z této zásady je stanovena v § 120 odst. 2 OSŘ. Tato zásada je typická pro sporná řízení.

2.1 Důkazní povinnost

Důkazní povinnost je v souladu s § 120 odst. 1 OSŘ na účastnících řízení, kteří jsou povinni označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede.

Sporné řízení je mimo jiné založeno na zásadě projednací, podle níž v souladu s § 120 OSŘ soud posuzuje pouze ty skutečnosti a důkazy, které účastníci uplatní. Kromě aktivity účastníků řízení, je zjištění skutkového stavu věci závislé na dalších procesních institutech (koncentrace řízení nebo neúplná apelace). V těchto procesních institutech se dokazování v řízení sporném liší od dokazování v řízení nesporném. Účastníci mohou uvádět rozhodné skutečnosti a označovat důkazy, a to až do vydání nebo vyhlášení rozhodnutí (tímto není dotčeno právo účastníka uvádět nové skutečnosti nebo důkazy v odvolacím řízení).

V případě, kdy se účastník nedostaví k jednání (případně nepodá písemné vyjádření k výzvě soudu), nelze pokládat určité skutečnosti za prokázané nebo že účastník nárok uznal – soud jej však v takovém případě může vyzvat k vyjádření s připojením doložky, že pokud s v určité lhůtě nevyjádří, bude mít soud za to, že s návrhem souhlasí.¹⁸

Soud však může provést i jiné důkazy, a to v případech, kdy jsou potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají z obsahu spisu. I takové důkazy však mohou směřovat pouze ke zjištění pravdivosti nebo nepravdivosti tvrzení účastníků (soud nemůže sám –

¹⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 205. ISBN 978-80-7380-571-5.

¹⁸ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 527-528. ISBN 978-80-7400-673-9.

z úřední povinnosti, v civilním řízení sporném zahájit vyšetřování věci a provedenými důkazy si ověřovat své vlastní hypotézy), pokud však z provedeného důkazu vyjde najevo jiná, než účastníky tvrzená skutečnost, soud k ní přihlédne (zejména pokud k ní má podle zákona přihlížet z úřední moci).

V případě, kdy účastníci řízení neoznačí důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází soud při zjišťování skutkového stavu z důkazů, které byly provedeny.

Za skutková zjištění může soud v souladu s § 120 odst. 3 OSŘ vzít rovněž i shodná tvrzení účastníků řízení. Praxe přináší však často situace, kdy protistrana prohlásí určité tvrzení za nesporné pouze za určité okolnosti a k takovému úkonu nelze s ohledem na ustanovení § 41a odst. 2 OSŘ přihlížet.

Z ustálené judikatury je zřejmé, že pokud účastníci vnesou shodná skutková tvrzení, nemá to za následek, že by v dalším řízení před soudem prvního stupně byli těmito tvrzeními vázáni (v případě, kdy jeden z účastníků později vnese námitku, která správnost takového tvrzení zjevně vylučuje, případně pokud toto své tvrzení výslovně popře, musí se soud s tímto jeho pozdějším tvrzením zabývat a nemůže bez dalšího i nadále považovat tvrzení účastníků za shodná, jak plyne z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 2. 2008).¹⁹ Tento závěr je nutno korigovat účinky koncentrace řízení.

Soud není vázán shodnými tvrzeními stran o skutkovém stavu tehdy, pokud odporují obecně známé skutečnosti, případně skutečnosti, která je soudu známa z moci úřední.²⁰

V souladu s § 121 OSŘ není třeba dále dokazovat skutečnosti, které jsou obecně známé nebo známé soudu z jeho úřední činnosti, stejně jako právní předpisy, které byly uveřejněny nebo oznámeny ve Sbírce zákonů České republiky.

Pokud se týče skutečností obecně známých (tzv. notoriety), jde o takové skutečnosti, které jsou bez dalšího známé soudci a většinu počtu osob, případně které je možno jednoduše a spolehlivě zjistit například z médií, veřejně přístupných zdrojů nebo z učebnic. Soud musí účastníkům sdělit, že bude při svém rozhodování vycházet ze

¹⁹ Cdo 3251/2006

²⁰ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual. vydání doplněné o předpisy evropského práva. Praha: Linde Praha, a. s., 2011, s. 251. ISBN 978-80-7201-842-0.

skutečnosti, která je obecně známa, aby měli možnost se k takové skutečnosti vyjádřit (účastníci se mohou pokusit prokázat nesprávnost toho, co je považováno za obecně známou skutečnost).

Za obecně známé skutečnosti však soud (soudce) nemůže považovat skutečnosti, která zná z důvodu, že byl sám přítomen rozhodnému ději – v takovém případě je navíc možno uvažovat o podjatosti soudce, protože poznatky o skutkovém ději získal jinak než dokazováním (je možno však uvažovat o tom, že by v takovém případě mohl být vyslechnut jako svědek).²¹

Skutečnosti, o kterých bylo rozhodnuto jiným orgánem

Pokud se civilní soudní řízení týká otázky, která byla předmětem trestního řízení, přestupkového řízení nebo řízení o jiném správním deliktu, je civilní soud vázán výrokem příslušného orgánu o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt. V takovém případě je soud vázán výrokem o tom, že takový čin byl spáchán a kdo jej spáchal (pokud nebylo rozhodnuto v blokovém řízení). Tyto dvě otázky již soud v civilním procesu nemůže rozhodnout jinak (viz Nález Ústavního soudu ČR ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1424/09²²).

Kromě posouzení skutkové otázky je v takovém případě soud vázán i právním posouzením příslušného orgánu – nemůže dospět k názoru, že například jednání, které bylo popsáno ve skutkové větě trestního rozsudku, nebylo protiprávní.

Civilní soud naopak není vázán zprošťujícím rozsudkem v trestněprávním řízení – s takovým rozsudkem se vypořádá při hodnocení skutkové podstaty civilního soudního sporu.

Soud je vázán rovněž rozhodnutím jiného soudu nebo orgánu veřejné moci o osobním stavu (například rozhodnutí o rozvodu manželství, o určení otcovství, o nezrušitelném osvojení apod.) – otázky osobního stavu může řešit pouze příslušný orgán, soud je

²¹ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 209 ISBN 978-80-7380-571-5.

²² Vázanost civilního soudu rozhodnutím o spáchání trestného činu ve vazbě na princip kontradiktornosti řízení.

v souladu s § 109 odst. 1 písm. b) OSŘ oprávněn řešit ani jako předběžnou otázku a řízení přeruší²³.

Pokud příslušný orgán rozhodl o jiné věci (nejde o rozhodnutí příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a nejde ani o rozhodnutí o osobním stavu), platí, že soud v civilním řízení z jeho rozhodnutí v souladu vychází, případně takovou otázku posoudí sám (§ 135 odst. 2 OSŘ).

Pokud příslušný soud nebo orgán ve věci dosud pravomocně nerozhodl, může soud tuto věc vyřešit jako předběžnou (prejudiciální) otázku – řešení předběžné otázky se neprojeví přímo ve výroku rozhodnutí o věci samé, ale v jeho odůvodnění (řešení předběžné otázky nevytváří překážku věci pravomocně rozhodnuté – soud nebo příslušný orgán může o věci rozhodnout sám a není rozhodnutím o předběžné otázce vázán). Pozdější rozhodnutí příslušného orgánu však může v souladu s § 228 odst. 1 písm. a) OSŘ založit důvod obnovy řízení. Účastník může žalobou na obnovu řízení napadnout pravomocný rozsudek nebo pravomocné usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, pokud nastanou skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které bez své viny nemohl použít v původním řízení před soudem I. stupně nebo před odvolacím soudem, pokud tyto mohou pro něj přivodit příznivější rozhodnutí ve věci.

2.2 Provedení důkazů

Dokazování provádí v souladu s § 122 OSŘ soud při jednání.

Pojem provedení důkazu zahrnuje procesní úkony soudu (je na rozhodnutí soudu, které důkazy provede. Soud nemá povinnost provést všechny navrhované důkazy – neprovede ty důkazy, které nesměřují ke skutečnosti, která je významná pro rozhodnutí věci nebo které nejsou způsobilé ji prokázat. Neprovede dále takové důkazy, které jsou navrhovány z obstrukčních důvodů.

Pokud je k jedné rozhodné skutečnosti navrhováno více důkazů, předseda senátu vybere takové, u nichž předpokládá, že nejlépe objasní skutkový stav, jak plyne z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 3. 2007, sp. Zn. 21 Cdo 731/2006).²⁴

²³ Soud řízení přeruší, pokud rozhodnutí závisí na otázce, kterou není v tomto řízení oprávněn řešit.

V případě, kdy soud návrhu na provedení některého důkazního prostředku nevyhoví, rozhoduje o této skutečnosti usnesení, které pouze ústně vyhlásí při jednání – proti takovému usnesení není v souladu s § 202 odst. 1 písm. a) OSŘ možno podat odvolání, neboť se jedná o usnesení, kterým se upravuje vedení řízení. Ze stejného důvodu není soud takovým usnesením vázán, pokud nově vyvstane potřeba provést takový důkaz.

V odůvodnění rozhodnutí ve věci samé se soud musí vypořádat s odůvodněním toho, proč nebyly některé důkazy připuštěny.

V kompetenci soudu jsou také organizační opatření – například určení termínu předvolání svědků, znalců, vlastní provedení důkazu – provedení výslechu svědků, přečtení listin, ohledání na místě samém apod., součástí provedení důkazu je rovněž například stanovení výše svědeckého předvolanému svědkovi). Účastníci se k navrhovaným důkazním prostředkům a k provedení dokazování vyjadřují – výsledky dokazování jsou však na rozhodnutí soudu, který z nich vyvodí své závěry o zjištěném skutkovém stavu (možnost vyjadřovat se k důkazním návrhům a provedeným důkazům, je, vedle možnosti navrhnout důkazy k prokázání jejich tvrzení ve smyslu § 120 OSŘ, jedním z prostředků pro zachování účastníků na spravedlivý proces – to vše za podmínek nepřinášejících účastníkům řízení nevýhodu oproti druhé straně²⁵).

Dokazování provádí soud, který ve věci rozhoduje (zásada přímosti a ústnosti). Dokazování řídí předseda senátu nebo samosoudce, který jednotlivými úkony může pověřit členy senátu. Pořadí, v jakém jsou důkazy prováděny, závisí na uvážení předsedy senátu (samosoudce).

Pokud je to účelné (například z důvodu neúměrných nákladů na zajištění provedení důkazu soudem, který ve věci rozhoduje, nebo by provedení takového důkazu znamenalo nepřiměřenou zátěž pro třetí osoby), může být o provedení důkazu požádán jiný soud, případně může předseda senátu z pověření senátu provést důkaz mimo jednání, nebo lze důkaz provést s využitím videokonferenčního zařízení. V souladu s §

²⁴ 21 Cdo 731/2006

²⁵ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 527-528. ISBN 978-80-7400-673-9.

102a může soud (na návrh účastníka, případně pokud je to účelné) provést některý úkon s využitím videokonferenčního zařízení – zejména zprostředkovat přítomnost účastníka nebo tlumočníka na jednání, případně tímto způsobem provést výslech svědka, znalce nebo účastníka.

Zaměstnance soudu, který je k tomu pověřený předsedou senátu (případně například zaměstnanec věznice nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence, pokud jej k tomu předseda senátu pověří), ověří v místě, kde se dotčená osoba nachází, totožnost takové osoby. Osoba, která ověřila totožnost dotčeného svědka, znalce nebo účastníka řízení, je přítomna po celou dobu úkonu, který soud prostřednictvím videokonferenčního zařízení provádí.

O způsobu provedení úkonu je předseda senátu povinen poučit osobu, které se úkon týká, a to před zahájením takového úkonu.

Kdykoli v průběhu úkonu, který je prováděn s využitím videokonferenčního zařízení, může účastník nebo osoba, které se úkon týká, vznášet námitky proti kvalitě obrazového nebo zvukového přenosu.

Pokud je při provádění některého úkonu soudu využito videokonferenčního zařízení, pořizuje se rovněž zvukový a obrazový záznam – v případě, kdy je současně s takovým záznamem pořízen rovněž i protokol, osoba, které se takový úkon týká, protokol nepodepisuje.

Účastníci mají právo být přítomni u takto prováděného dokazování. Jeho výsledky je nutno při jednání vždy sdělit.

Senát může rozhodnout o doplnění provedených důkazů, případně o jejich opakování před senátem.²⁶

V souladu s § 123 OSŘ mají všichni účastníci právo vyjádřit se k návrhům na důkazy a ke všem důkazům, které byly provedeny.

²⁶ STAVINHOVÁ, J., LAVICKÝ, P. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 77. ISBN 978-80-2105-062-4

V případě, kdy se dokazování dotýká nějaké skutečnosti, které se týká povinnost zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích, které jsou chráněny zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů, je nutno dokazování provádět v souladu s § 124 OSŘ tak, aby nedošlo k porušení tohoto zákona – výslech je v takovém případě možno provést pouze tehdy, pokud vyslýchaného zprostil mlčenlivosti příslušný orgán (například ministr v případě ministerstva, osoba stojící v čele ústředního správního orgánu, ředitel Bezpečnostní informační služby nebo Vojenského zpravodajství, ředitel krajského úřadu, guvernér České národní banky apod.) nebo ten, v jehož zájmu má tuto povinnost (například statutární orgán právnické osoby). Toto se řídí § 2 písm. e) zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

2.3 Důkazní prostředky

Důkazním prostředkem je to, čím má být zjištěna informace o rozhodné skutečnosti. Pojmu důkaz by však mělo být používáno pro výsledek dokazování – prokázání pravdivosti (či nepravdivosti) tvrzené skutečnosti. Skutkové tvrzení je prokázáno, pokud je soud nezvratně přesvědčen o tom, že toto tvrzení je pravdivé, respektive v okamžiku, kdy o něm neexistují žádné důvodné pochybnosti. Strana, která nenese důkazní břemeno, může vzbudit pochybnosti o důkazu protistrany přednesením tzv. protidůkazu.²⁷

Vedle tzv. protidůkazu může protistrana předložit rovněž důkaz opaku, o nějž se jedná v případě, kdy je pro určitou skutečnost stanovena (za splnění určitých podmínek) vyvratitelná právní domněnka. Soud má v takovém případě takovou skutečnost za prokázanou, pokud není prokázán opak. Pro úspěšnost důkazu opaku však nestačí (jako v případě tzv. protidůkazu) pouhé vzbuzení pochyb o tom, že se rozhodná skutečnost odehrála jinak, ale druhá strana musí své tvrzení o opaku bez pochybnosti prokázat plným důkazem.

²⁷ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual. vydání doplněné o předpisy evropského práva. Praha: Linde Praha, a. s., 2011, s. 226. ISBN 978-80-7201-842-0.

V praxi však tyto termíny bývají často zaměňovány (pojmu důkaz se často – činí tak i samotný občanský soudní řád, používá ve smyslu důkazního prostředku).²⁸

Jako důkazní prostředky mohou v souladu s § 125 OSŘ sloužit všechny prostředky, kterými lze zjistit stav věci. Jedná se zejména o výsledky svědků, znalecké posudky, zprávy a vyjádření orgánů, fyzických nebo právnických osob, notářské nebo exekutorské zápisy, případně jiné listiny, ohledání a dále výsledky účastníků.

Zákon stanovuje jednotlivým důkazním prostředkům důkazní sílu, popř. stanoví, které důkazní prostředky mají být provedeny.

V souladu s § 134 OSŘ jsou listiny, které jsou vydány soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich působnosti, stejně jako listiny, které jsou zvláštními zákony prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o nařízení (nebo prohlášení) orgánu, který takovou listinu vydal. Pokud není dokázán opak, takové listiny potvrzují rovněž pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.

Tímto ustanovením dochází ke stanovení důkazní síly veřejné listiny – veřejná listina má větší důkazní sílu než listina soukromá (v případě, kdy účastník řízení předloží listinu soukromou, musí prokázat, že je pravdivá, pokud účastník řízení napadne pravdivost veřejné listiny, musí naopak prokázat, že není pravdivá).

V případě, kdy není způsob provedení důkazu předepsán, určí jej soud svým usnesením.

V souladu s § 153 odst. 1 OSŘ rozhoduje na základě zjištěného skutkového stavu věci (požadavek tzv. plného důkazu). Předpokládá se však, že nelze zjistit absolutní pravdu, ale pouze vysokou pravděpodobnost rozhodných skutečností, která se blíží hranici praktické jistoty. V takových případech zákon používá termíny jako osvědčit nebo doložit. Přesto pravděpodobnost, že skutkové tvrzení je pravdivé, by měla být větší, než pravděpodobnost, že skutkové tvrzení je nepravdivé.

Důkazy se dále dělí na přímé a nepřímé. Přímé důkazy potvrzují (nebo naopak vyvracejí) přímo tvrzení o rozhodné skutečnosti, která je znakem skutkové podstaty

²⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 206. ISBN 978-80-7380-571-5.

aplikované normy. Oproti tomu nepřímé důkazy (tzv. indicie) potvrzují (nebo naopak vyvracejí) tvrzení o skutečnosti, která sice není znakem skutkové podstaty aplikované normy, ale je z ní možno na základě skutkových domněnek (nebo ve spojení s jinými důkazy) vyvodit závěr o skutečnosti, která je znakem skutkové podstaty. Například v případě žaloby o zaplacení určité částky je možno zaplacení určité částky prokázat přímým důkazem (například kvitancí nebo svědeckou výpovědí svědka, který byl přítomen předání finanční hotovosti). Prokázat je možno rovněž důkazem nepřímým – například výpisem z účtu, který prokazuje, že žalovaná strana v určitý den vybrala určitou finanční hotovost, jejíž výše je shodná s výší požadované částky, svědeckou výpovědí, že se žalovaný téhož dne měl sejít s žalující stranou a výpisem z účtu žalujícího, že téhož dne byla stejná částka vložena v hotovosti na účet žalujícího.

2.4 Předmět dokazování

Předmětem dokazování jsou rozhodné skutečnosti, respektive tvrzení účastníků o rozhodných skutečnostech. Může jít o nějaký děj, skutečnost, událost, kterou je možno vnímat svými smysly buď přímo, nebo prostřednictvím jejich projevů.

Předmětem dokazování mohou rovněž skutečnosti, které sice nejsou důležité pro samotné rozhodování ve věci samé (ve smyslu, že by byla submovány – podřazovány, pod aplikovanou hmotněprávní normu), mají však význam z hlediska procesního.²⁹

Předmětem dokazování mohou být tedy důkazy, které se týkají například věrohodnosti, přípustnosti nebo naopak nepřipustnosti jiného důkazního prostředku, případně důkazní prostředky, které jsou prováděny z důvodu řešení nějaké procesní situace.

Dokazování nepodléhá následující skutečnosti:

Skutečnosti, o kterých strany sporu uvádějí shodná tvrzení – soud však není vázán shodným tvrzením účastníků řízení, pokud odporují obecně známé skutečnosti nebo skutečnosti, která je známá soudu z jeho úřední činnosti.

²⁹ STAVINHOVÁ, J., LAVICKÝ, P. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 75. ISBN 978-80-2105-062-4

Skutečnosti obecně známé (notoriety) – skutečnosti, které jsou bez dalšího známé soudu a většímu počtu osob (posuzováno z hlediska místa) nebo které je možno jednoduše a spolehlivě dohledat (například prostřednictvím médií, v učebnicích apod.).

Skutečnosti známé soudu z jeho úřední činnosti – soud by měl seznámit účastníky, že bude (a to i bez jejich návrhu) vycházet z určité skutečnosti, která je mu známa z jeho úřední činnosti (mělo by se jednat o skutečnosti, která se odehrála před stejným soudem, byť v jiné věci).

Zákonné domněnky – v případě, kdy jsou dány jisté okolnosti, zákon požaduje, aby byla považována za prokázanou určitá jiná skutečnost, respektive právní vztah, domněnky se rozdělují na vyvratitelné a nevyvratitelné a domněnky skutkové;

Právní předpisy uveřejněné nebo oznámené ve Sbírce zákonů České republiky;

Skutečnosti, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem (zejména rozhodnutí příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt) – civilní soud je vázán výrokem, že takový čin byl spáchán a kdo jej spáchal (obojí platí za podmínky, že ve věci nebylo rozhodnuto v blokovém řízení), kromě skutkové podstaty je civilní soud vázán právním posouzením (nemůže dospět k závěru, že jednání, které je popsáno ve skutkové větě trestního rozsudku, nebylo protiprávní), civilní soud však není vázán zprošťujícím rozsudkem (nemůže jej však pominout a musí se s ním při svém hodnocení vypořádat).³⁰

³⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 207-214. ISBN 978-80-7380-571-5.

3 DŮKAZNÍ PROSTŘEDKY

3.1 Výslech svědka

Výslech svědka je jedním z nejvýznamnějších důkazních prostředků.

Každá fyzická osoba, která není účastníkem řízení, je povinna dostavit se na předvolání v souladu s § 126 OSŘ k soudu a vypovídat jako svědek. Jako svědek nemůže být slyšena osoba, která v řízení vystupuje jako vedlejší účastník (zpráva Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 14. 11. 1979, sp. zn. Cpj 41/79). Svědek je povinen vypovědět pravdu a nic nezamlčovat. Výpověď může odepřít jen v případě, kdyby jí způsobila nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým (o důvodnosti takového odepření výpovědi rozhoduje soud, svědek musí být o možnosti odepřít výpověď před zahájením výslechu řádně poučen). Další definice svědka zní: „Fyzická osoba odlišná od soudu a účastníků, která má vypovídat před soudem o tom, co svými smysly vnímala. Z tohoto důvodu je svědek s jinou osobou nezaměnitelný a je jinou osobou nezastupitelný“.³¹

Podstata svědecké výpovědi spočívá v tom, že svědek vypovídá o tom, co svými smysly vnímal (co viděl, slyšel apod.). Svědek se vyjadřuje ke skutečnostem, které se udály v minulosti – na tyto skutečnosti je dotazován jako na předmět výslechu. Svědek by v rámci své výpovědi neměl poskytovat své hodnocení daných skutečností, zejména by neměl podávat právní výklad. „Svědka vypovídá v občanském soudním řízení o tom, co svými smysly vnímal (postřehl) o skutečnostech tvořících předmět výslechu, tedy - řečeno jinak - o tom, co viděl, co slyšel a co bezprostředně vnímal. Svědku nepřisluší, aby vnímané skutečnosti hodnotil a aby tak z nich činil o věci skutkové nebo právní závěry; svědek proto o svých skutkových nebo právních závěrech (názorech) na věc nemůže být vyslýchán a, uvede-li přesto ve své výpovědi takové závěry (názory), soud k nim nemůže při hodnocení jeho výpovědi přihlížet.“ -viz Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 7. 2007, sp. zn. Cdo 1908/2006³²). Výslechem svědka nelze nahrazovat

³¹ STAVINHOVÁ, J. a P. HLAVSA. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2003, s. 385. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-3271-5.

³² Právo 4u, služby pro právníky. *Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 21 Cdo 1908/2006* [on-line]. 2007, [cit. 8. února 2018]. Dostupný na [www: http://pravo4u.cz/judikatura/nejvyssi-soud-cr/21-cdo-1908-2006/](http://pravo4u.cz/judikatura/nejvyssi-soud-cr/21-cdo-1908-2006/).

podání odborného vyjádření nebo ustanovení znalce ve smyslu § 127 odst. 1 OSŘ (a to i přesto, že disponuje případnými odbornými znalostmi). Soud by neměl vyhovět návrhu na výslech svědka k otázce výkladu nebo aplikace určité právní normy (v souladu s § 121 OSŘ není třeba dokazovat skutečnosti, které jsou obecně známé nebo známé soudu z jeho činnosti, jakož i právní předpisy, které byly zveřejněny nebo oznámeny ve Sbírce zákonů ČR).

Z pohledu psychologie je výslech svědka chápán jako „*dynamický, relativně uzavřený, časově ohraničený systém vzájemně podmíněných interakcí mezi vyslýchaným a vyslýchaným*“.³³

Pokud je účastníkem řízení právnická osoba, může být jako svědek vyslechnuta fyzická osoba, která je statutárním orgánem této právnické osoby (případně členem tohoto orgánu). V případě, kdy však již členem statutárního orgánu není, ale má vypovídat o okolnostech, které se týkají této právnické osoby a nastaly v době, kdy byla taková osoba členem jejího statutárního orgánů, vypovídá za shodného poučení, jaké je poskytováno účastníkovi řízení (§ 22 OSŘ).³⁴

3.1.1 Odepření svědecké výpovědi

Svědka je oprávněn odepřít svou svědeckou výpověď v případě, kdy by jí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým. Osobou blízkou je v souladu s § 22 občanského zákoníku příbuzný v řadě přímý (rodič, prarodič, dítě, vnuk), sourozenec, manžel nebo partner dle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Jiné osoby, které jsou v poměru rodinném nebo obdobném (například druh – družka, švagr – švagrová apod.) se považují za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou by utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní.

Důvodem pro odepření výpovědi je ale pouze vystavení se nebezpečí trestnímu stíhání – výpověď není možno odepřít například s poukazem na to, že by mohla být ohrožena dobrá pověst svědka nebo osoby jemu blízké.

³³ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Praha: Portál, 2003, s. 26. ISBN 8071788465.

³⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 214-215. ISBN 978-80-7380-571-5.

O důvodnosti odepření svědecké výpovědi rozhoduje soud. „*Jestliže soud neshledá důvody uváděné svědkem pro odepření výpovědi opodstatněnými, rozhodne o tom, že je svědek povinen vypovídat.*“³⁵ Pro posouzení důvodnosti odepření svědecké výpovědi musí svědek tyto důvody vysvětlit. Platí přitom, že v případě, kdy má soud pochybnosti o důvodnosti odepření svědecké výpovědi, měl by rozhodnout ve prospěch svědka (nálezn Ústavního soudu ČR ze dne 4. 12. 1997, sp. zn. III. ÚS 149/97).

V praxi se zpravidla možnost odepření svědecké výpovědi netýká té části svědecké výpovědi, kdy svědek má svými slovy vylicít, co o předmětu výpovědi ví (zde se může otázkám, pro které by mohl odpověď odepřít, vyhnout) – právo odepřít výpověď může realizovat v situaci, kdy mu soud nebo účastníci řízení kladou upřesňující nebo doplňující otázky.

Výpověď je rovněž možno odepřít v případě, kdy se týká skutečnosti, ohledně kterých byla svědku uložena povinnost zachovávat mlčenlivost nebo je povinnost mlčenlivosti uznávána státem (například v zákoně č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů). V těchto případech je možno výslech svědka provést pouze tehdy, pokud by vyslýchaného zprostil povinnosti mlčenlivosti příslušný orgán, případně ten, v jehož zájmu má svědek tuto povinnost (§ 124 OSŘ).³⁶

3.1.2 Postup při výslechu svědka

Na počátku výslechu svědka soud ověří jeho totožnosti (a to i v případě, kdy je výslech svědka prováděn s využitím videokonferenčního zařízení dle § 102a) a okolnosti, které by mohly mít vliv na jeho věrohodnost. „*Pro zhodnocení věrohodnosti lze za nejprůzračnější považovat kritérium chování svědka při výslechu. Pod tímto hlediskem si lze představit celou škálu jednotlivých komponentů vystoupení svědka před soudem, jako např. plynulost řeči, jistota, přesvědčivost, tón hlasu, mimika, gesta,*

³⁵ SCHELLEOVÁ, I. *Civilní proces*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 511. ISBN 8086861090.

³⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 216. ISBN 978-80-7380-571-5.

*ochota odpovídat na doplňující dotazy, oční kontakt, nadměrná potivost“.*³⁷

Z rozhodnutí Nejvyššího soudu plyne, že závěr o věrohodnosti svědka může soud učinit jen poté, kdy tohoto svědka sám vyslechné a posoudí, jaký má vztah k účastníkům, k věci, zda vypovídá přesvědčivě, s jistotou, nebo naopak zmateně, váhavě apod.³⁸ Svědka dále poučí o významu svědecké výpovědi, o jeho právech a povinnostech a dále o trestních následcích křivé výpovědi. Trestného činu křivé výpovědi se v souladu s § 346 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, dopustí ten, kdo jako svědek uvede před soudem nebo před mezinárodním soudním orgánem, před notářem jako soudním komisařem, před státním zástupcem nebo před policejním orgánem, případně před vyšetřovací komisí Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí nebo pro zjištění vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, nebo takovou okolnost zamlčí.

Nepравdivá výpověď je trestná, jen pokud se uvedení nepravdy nebo zamlčení týká okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí a musí být provedena pouze před orgány výslovně uvedenými v § 346 odst. 2 trestního zákoníku.

Křivá výpověď svědka může mít podobu nepravdivého tvrzení, podstatného zkreslení popsané určité skutečnosti, uvedení nepravdivých pramenů poznatků nebo jejich zamlčení nebo zatajení významných skutečností.

Křivou výpovědí nejsou případy, kdy pachatel nebo účastník trestného činu vypovídající jako svědek uvede nepravdu v úsilí zakrýt svou trestnou činnost.³⁹

Předseda senátu vyzve svědka, aby souvisle vyličil vše, co ví o předmětu výslechu – předseda senátu, členové senátu, účastníci řízení a znalci mají právo postupně klást otázky. Předseda senátu nepřipustí otázku položenou účastníkem nebo znalcem jen v případě, kdy otázka nesouvisí s předmětem výslechu nebo pokud naznačuje odpověď, případně, je pokud (zejména předstíráním neprokázaných nebo nepravdivých

³⁷ PINKAVOVÁ, Z., *Hodnocení věrohodnosti svědecké výpovědi v civilním řízení. Bulletin advokacie*. 11. Praha: [Ústředí české advokacie], 2015, s. 43. ISSN 1210-6348.

³⁸ Cdo 2795/2009

³⁹ ŠÁMAL, P. *Trestní právo hmotné*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, s. 890-891. ISBN 978-80-7478-616-7.

skutečností) klamavá. O výpovědi je pořizován záznam – pokud není záznam pořizován, uvede předseda senátu do protokolu vždy důvody, pro které otázka nebyla připuštěna.

V rámci výslechu nejen svědků je pak možnost soudu zasahovat do jeho průběhu významně omezena zejména tím, že provádění výslechu je přenecháno výhradně účastníkům samotným. Soudce je opravdovým nezúčastněným třetím, který pouze pozoruje před ním probíhající spor.⁴⁰

Zásadou je, že svědka by měl vyslyšet soud, který o věci rozhoduje (tento požadavek vyplývá ze zásady přimosti). Výjimkou je výslech svědka dožádaným soudem (pokud lze některé úkony provést jen s obtížemi nebo se zvýšenými a neúčelnými náklady, provede v souladu s § 39 odst. 1 OSŘ na dožádání jiný soud, dožádaným soudem je okresní soud).

K výslechu svědka je možno (pokud je to vhodné s ohledem na ochranu práv osob nebo k zajištění jejich bezpečnosti, nebo pokud je to potřebné z jiných bezpečnostních důvodů) využít videokonferenční zařízení.

Svědka musí být k soudu předvolán. Svědka je možno v souladu s § 51 odst. 1 OSŘ předvolat písemně (v listinné nebo v elektronické podobě – například datovou schránkou, pokud ji má svědek zřízenou), v naléhavých případech rovněž telefonicky nebo telefaxem. Svědka je možno předvolat rovněž i ústně při jednání, případně při jiném úkonu soudu (pokud je u něj předvolaný přítomen). Výslechu svědka však nebrání skutečnost, že se dostavil bez předvolání nebo se dostavil na výzvu některého z účastníků řízení.

Pokud se svědek bez omluvy nedostaví k výslechu nebo ke znalci, může jej v souladu s § 52 OSŘ předseda senátu dát předvést (pokud byl o možnosti předvedení řádně poučen) – o předvedení rozhodne usnesením, které se předvolanému doručí při předvedení. Předvedení provede Policie ČR (v případě nezletilého svědka jej předvede Policie ČR jen v případě, kdy není předvedení možno zajistit jinak), případně služební

⁴⁰ JIRSA, J. *Perspektivy českého civilního procesu. Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 1993-, 2008(12), s. 433. ISSN 1210-6410.

orgán (v případě, kdy má být předveden voják v činné službě nebo příslušník ozbrojených sborů). Náklady předvedení hradí ten, kdo je předváděn.

Svědkoví, který se bez omluvy na výzvu soudu nedostaví, lze rovněž v souladu s § 53 odst. 1 uložit pořádkovou pokutu, a to usnesením. Pokud nedostavením se k soudu vzniknou náklady řízení, které by jinak nevznikly, mohou mu být tyto podle § 147 odst. 2 a § 148 odst. 2 OŠR uloženy k náhradě.

Průběh výsledku svědka řídí (stejně jak provedení dalších důkazů), předseda senátu, který by měl omezit vlivy, které by mohly ohrozit věrohodnost nebo pravdivost svědecké výpovědi. Před jeho výsledkem může například svědka vykázat ze soudní síně, případně může přijmout jiná vhodná opatření, která zabrání tomu, aby svědci mohli vzájemně konzultovat obsah své svědecké výpovědi ještě před jejím učiněním před soudem.

Před zahájením výsledku svědka soud poučí svědka o jeho povinnosti vypovídat pravdu a nic nezamlčovat. Současně jej poučí o možnosti odmítnout výpověď a o trestněprávních důsledcích křivé výpovědi (předpokladem možné trestněprávní odpovědnosti svědka je právě řádné poučení) – v případě absence řádného poučení nemůže soud podle rozsudku Nejvyššího soudu ČR z výpovědi svědka při utváření svého názoru o skutkovém stavu vycházet.⁴¹

Před zahájením výsledku svědka se soud musí rovněž vypořádat se vztahem svědka k účastníkům a předmětu řízení, případně s dalšími okolnostmi, které by mohly mít vliv na jeho věrohodnost. Posouzení věrohodnosti svědka je součástí procesu hodnocení pravdivosti důkazu a nemůže být o ní učiněn závěr ještě předtím, než je důkaz proveden, jak je uvedeno v Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 10. 2002.⁴²

Výpověď svědka má dvě části. Nejprve svědek na výzvu předsedy senátu vyličí vše, co o předmětu výsledku ví – tato část výpovědi svědka nesmí být ovlivněna kladenými otázkami senátu nebo účastníků řízení.

⁴¹ 30 Cdo 4505/2010

⁴² 29 Cdo 2893/2000

Ve druhé části výsledku kladou otázky nejdříve předseda senátu, členové senátu, účastníci řízení a znalci (§ 126 odst. 3 OSŘ) – předseda senátu nepřipustí otázku, která je položena účastníkem nebo znalcem, pokud tato nesouvisí s předmětem výsledku nebo naznačuje předem odpověď (návodná nebo sugestivní otázka) nebo pokud je otázka klamavá (předstírá neprokázané nebo nepravdivé skutečnosti – kapciózní otázka).

Hodnocení svědecké výpovědi se řídí zásadou volného hodnocení důkazů. Soud v souladu s § 132 OSŘ hodnotí všechny skutečnosti, které při výsledku svědka vyšly najevo, včetně otázek jeho věrohodnosti (vztahu k věci nebo účastníkům řízení, jeho rozumové nebo duševní úrovni, způsobu, jakým při výsledku odpovídal apod.). Tyto okolnosti by (například z důvodu rozhodování o opravných prostředcích) měly být zaznamenány v protokolu (pokud je z jednání pořizován). Závěr o pravdivosti výpovědi si soud vytváří ve spojení s výsledky ostatních důkazů.⁴³

3.2 Výslech účastníka

„Podpůrnou povahu v civilním řízení sporném má výslech účastníka řízení, který má zajistit zjištění skutkového stavu věci.“⁴⁴

K výsledku účastníka by měl soud přistoupit pouze tehdy, pokud mu předchází tvrzení účastníka o rozhodných skutečnostech a pokud nelze dokazovanou skutečnost zjistit spolehlivě jinak. Je přitom nepřipustné, aby účastník v rámci svého výsledku sděloval svá stanoviska, vyjadřoval se k důkazům, k návrhům protistrany nebo k právnímu hodnocení.

Pokud navrhuje výslech účastníka někdo jiný než samotný účastník, musí účastník se svým výsledkem výslovně souhlasit. V případě, kdy soud výslech účastníka nařídí, je účastník povinen dostavit se k výsledku (tuto skutečnost lze vynucovat předvedením nebo pořádkovým opatřením ve smyslu § 52 odst. 1 a § 53 odst. 1 OSŘ).

⁴³ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 216-218. ISBN 978-80-7380-571-5.

⁴⁴ STAVINOHOVÁ, J., LAVICKÝ, P. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 77. ISBN 978-80-2105-062-4

Výslech účastníka probíhá stejně jako výslech svědka – na rozdíl od svědka je však účastník ze strany soudu poučen pouze o tom, že je povinen vypovídat pravdu a nic nezamlčovat (účastník nemůže nést trestní odpovědnost v případě křivé výpovědi). Trestného činu křivé výpovědi se v souladu s § 346 TZ může dopustit pouze znalec nebo svědek, který před soudem nebo jinými orgány uvedenými v § 346 odst. 2 TZ uveden nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí nebo takovou okolnost zamlčí.

Výslech účastníka podléhá zásadě volného hodnocení jako kterýkoliv jiný důkaz (i přestože má podle zákona pouze podpůrnou povahu) a nelze jej dopředu prohlásit například za nevěrohodný.⁴⁵

Pokud je účastníkem řízení nezletilé dítě (například v případě řízení ve věcech péče o nezletilé), které je schopno formulovat své názory, postupuje soud v souladu s § 100 odst. 3 OSŘ tak, aby byl zjištěn jeho názor ve věci, a to provedením jeho výslechu, případně (ve výjimečných případech), prostřednictvím jeho zástupce nebo příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Výslech dítěte může probíhat i bez přítomnosti dalších osob, případně za přítomnosti důvěrníka dítěte, který není jeho zákonným zástupcem a kterého si dítě samo zvolilo. Soud přihlíží k názoru dítěte s přihlédnutím k jeho věku a rozumové vyspělosti.

3.3 Důkaz znaleckým posudkem

Pokud závisí rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, vyžádá soud v souladu s § 127 OSŘ u orgánu veřejné moci odborné vyjádření. Z důvodu hospodárnosti řízení jsou odborná vyjádření orgánu veřejné moci preferována před znaleckými posudky. Vyžadována jsou především tam, kde se v soudním řízení jedná o jednodušší věci, kde nevznikají pochybnosti o jejich správnosti.

⁴⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 218-219. ISBN 978-80-7380-571-5.

Pokud však pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující (nebo pokud existuje pochybnost o správnosti podaného odborného vyjádření), ustanoví soud znalce. Soud znalce vyslechně, případně mu může uložit, aby posudek vypracoval písemně. Pokud je ve věci ustanoveno několik znalců, mohou podat společný posudek. Místo výslechu znalce může se soud v odůvodněných případech spokojit s písemným posudkem znalce.

Pokud existuje pochybnost o správnosti znaleckého posudku, případně pokud je posudek nejasný nebo neúplný, požádá soud znalce o vysvětlení. V případě, kdy by to nevedlo k výsledku, nechá soud znalecký posudek přezkoumat jiným znalcem.

Znalci nepřísluší právní hodnocení věci – to náleží pouze soudu (Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 6. 2007, sp. zn. 22 Cdo 3035/2006). Nemůže rovněž hodnotit nebo vykládat právní předpisy (§ 121 OSŘ).

Odborné znalosti znalce se uplatní jak při poznávání rozhodných skutečností (například při ohledání těla zemřelého a sestavení seznamu nalezených poranění), tak i při jejich hodnocení (znalec při soudním řízení může zodpovědět otázky, které umožní soudu posoudit otázku souvislosti nalezených poranění a příčiny smrti).

Znalci může být uloženo, aby hodnotil skutkový stav zjištěný soudem při jeho dokazování. Soud by v takovém případě měl seznámit stanoveného znalce s tím, jaké důkazní prostředky má znalec považovat za relevantní (Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 8. 2009)⁴⁶. Soud může znalci umožnit účast na přecházejícím dokazování tak, aby mohl například klást otázky, které jsou významné pro vypracování znaleckého posudku.⁴⁷

Ve výjimečných nebo zvláště obtížných případech, které vyžadují zvláštní vědecké posouzení, může soud ustanovit k podání znaleckého posudku nebo přezkoumání posudku podaného znalcem státní orgán, vědecký ústav, vysokou školu nebo instituci specializovanou na znaleckou činnost.

⁴⁶ 30 Cdo 352/2008

⁴⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, R. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 219. ISBN 978-80-7380-571-5.

Účastníkovi (popřípadě i někomu jinému), může předseda senátu uložit, aby se dostavil ke znalci, předložil mu potřebné předměty, podal mu nutná vysvětlení, podrobil se lékařskému vyšetření, popřípadě zkoušce krve, anebo aby něco vykonal nebo snášel, jestliže to je k podání znaleckého posudku třeba.

Znalecký posudek v rámci řízení může v souladu s § 127a OSŘ předložit rovněž účastník řízení. Pokud má znalecký posudek předložený účastníkem řízení všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Soud umožní znalci, kterého některá ze stran požádala o znalecký posudek, nahlédnout do spisu nebo mu jinak umožní seznámit se s informacemi, které jsou nezbytné pro vypracování znaleckého posudku.⁴⁸

V souladu s § 128 je každý povinen bezplatně na dotaz sdělit soudu skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí. Odmítnout soudu sdělit tyto skutečnosti může jen ten, kdo by tak mohl učinit jako svědek podle § 126 odst. 1.

3.3.1 Ustanovení znalce

Znalce ustanoví soud usnesením – na návrh účastníků, případně i bez návrhu, pokud v průběhu řízení vyjde najevo nutnost znaleckého posudku (§ 120 odst. 2 OSŘ). I v případě, kdy soud ustanovení znalce bez návrhu účastníků by měl účastníky řízení vyzvat k vyjádření se k osobě znalce a k formulování otázek, které mu mají být položeny.

Účastníci řízení jsou oprávněni vznášet námitku podjatosti znalce – o námitce podjatosti rozhoduje v souladu s § 17 OSŘ předseda senátu, a to usnesením, proti němuž není možno podat opravný prostředek.

⁴⁸ STAVINOHOVÁ, J., LAVICKÝ, P. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 78. ISBN 978-80-2105-062-4

Účastníkům řízení (případně dalším osobám) může soud uložit, aby znalci poskytli potřebnou součinnost, přitom lze využít možnosti předvolání, předvedení, případně uložení pořádkové pokuty ve smyslu § 51 - § 53 OSŘ.

V souladu s § 141 OSŘ může předseda senátu uložit účastníku, který znalecký posudek navrhl (nebo v jehož zájmu byl znalecký posudek nařízen rozhodnutím soudu)⁴⁹, aby před jeho provedením složil zálohu, jinak nebude důkaz znaleckým posudkem proveden.

V souladu s § 127a může znalecký posudek předložit rovněž účastník řízení – znalecký posudek musí mít všechny zákonem požadované náležitosti a musí obsahovat doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku. Soud v takovém případě při jeho provádění postupuje stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Soud v takovém případě umožní znalci nahlédnout do spisu, případně se jinak seznámit s informacemi, které jsou potřebné pro vypracování znaleckého posudku.⁵⁰

Znalecký posudek není v praxi využíván tak často jako výslech svědka nebo důkaz listinami, přesto se jedná o významný důkazní prostředek. Problematiku znalců a tlumočnicků (soudní tlumočníci mají v řízení postavení znalců) upravuje je zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.

⁴⁹ Pokud není osvobozen od soudních poplatků.

⁵⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, R. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 220. ISBN 978-80-7380-571-5.

Osoba znalce

„Znalec je osoba odlišná od procesních stran a orgánů činných v trestním řízení. Pokud vystupuje v řízení z úřední povinnosti, v případě znalce se jedná o podání posudku, nemá postavení subjektu řízení.“⁵¹

Znalec ustanoví soud tehdy, závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí.

Povinnosti znalce

Znalec je povinen složit slib do rukou toho, kdo ho jmenoval. Slib podle § 6 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů zní: *"Slibuji, že při své znalecké (tlumočnické) činnosti budu přesně dodržovat právní předpisy, že znaleckou (tlumočnickou) činnost budu konat nestranně podle svého nejlepšího vědomí, že budu plně využívat všech svých znalostí a že zachovám mlčenlivost o skutečnostech, o nichž jsem se při výkonu znalecké (tlumočnické) činnosti dozvěděl."*

Výběr znalce

„Výběr znalců (tlumočníků) provádějí v součinnosti se státními orgány, vědeckými institucemi, vysokými školami a hospodářskými i společenskými organizacemi krajské soudy (§ 5 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů).“

Odpovědnost soudního znalce za chybný posudek

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku⁵² přiklonil k myšlence, že soudem ustanovený znalec, který vypracoval chybný znalecký posudek, odpovídá za škodu, která vznikla účastníku řízení tím, že mu soud na základě tohoto posudku přiznal nižší plnění.

Přehled znaleckých oborů

⁵¹ LOYKA, S. a M. HOUDEK. *Znalec, náležitosti znaleckého posudku* [online]. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.soudni-znalci.net/znalec-nalezitosti-znaleckeho-posudku>.

⁵² 25 Cdo 883/2006

Znaleckých oborů je veliké množství, navíc většina z nich má i podobory, z toho důvodu jsem z webové stránky evidenceznalcu.cz⁵³ vybral pouze pár znaleckých oborů jako příklad.

- I. Obor bezpečnost práce – ve stavebnictví, strojírenství, zemědělství, dopravě, hornictví, elektrotechnice.
- II. Obor doprava – letecká, městská, silniční, vodní, železniční, skladiště, překladiště.
- III. Obor ekonomika – ceny, odhady, investice, mzdy, peněžnictví, pojišťovnictví, racionalizace, plánování, účetní evidence, ceny movitých věcí, ocenění nemovitostí, ocenění pozemků, ocenění lesních porostů, ocenění motorových vozidel, ocenění strojů, ocenění techniky, ocenění výpočetní techniky, ocenění podniků.
- IV. Obor elektronika – spotřební elektronika, přístroje, audio, rádia, televize, záznamová zařízení, elektronické hudební nástroje, hrací automaty, kamerové systémy, měřicí přístroje, zabezpečovací systémy.
- V. Obor elektrotechnika – spotřební elektrotechnika, slaboproudé systémy, požární systémy, hromosvody, elektrické zařízení, rozvody elektrické energie, silnoproud, slaboproud, svařování, rozvody, regulační systémy, řídicí systémy, elektroinstalace, vytápění.
- VI. Obor chemie – umělé hmoty, hnojiva, chemie, výroba léčiv.
- VII. Obor jaderná fyzika – ozáření osob z radonu, jeho produktů přeměny a dalších přírodních radionuklidů.
- VIII. Obor kriminalistika – počítačová kriminalita, IT, software, bezpečnost a ochrana dat, forenzní analýzy, mechanoskopie, metalografie, daktyloskopie, otisky prstů, zbraně, balistika, genetika, analýza DNA, písmo, expertizy, trasologie (boty, váha osoby podle stop atd.), mechanoskopie (zámky, čím byly otevřené, jaký nástroj byl použitý na vypáčení atd.), biologie, chemie, daktyloskopie, elektrotechnika (vznik požáru v důsledku zkratu), atd.

⁵³ *Přehled znaleckých oborů* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.evidenceznalcu.cz/obory-a-odvetvi>

- IX. Obor kybernetika – software, informační systémy, programové vybavení, výpočetní technika, informační technologie, analýza dat, bezpečnost a ochrana dat, technické vybavení počítačů, hardware, PC, počítače, mobilní telefony, informace, internet, e-mail, kryptografie, analýza hlasu, datové komunikace, automaty.
- X. Obor umělecká řemesla – numismatika, mince, bankovky, medaile, restaurátorství, kamenosochařství, starožitnosti, umění.
- XI. Obor zdravotnictví – epidemiologie, farmakologie, genetika, hematologie, hygiena, chirurgie, interna, ortopedie, pediatrie, porodnictví, pracovní úrazy, nemoci z povolání, psychiatrie, sexuologie, soudní lékařství, toxikologie.
- XII. Obor ochrana přírody – ekologie, vlivy na životní prostředí, odpadové hospodářství, sanace, znečištění, kontaminace, jakost vody, recyklace, elektroodpady, skládky, průmyslové odpady, desinfekce, deratizace, hluk, podzemní vody, dendrologie, arboristika, mykologie
- XIII. Obor patenty a vynálezy – průmyslové vzory, zlepšovací návrhy, patenty, vynálezy, ochranné známky, know-how, průmyslové právo, licence, průmyslové vlastnictví, označení původu
- XIV. Obor technické obory – technický stav spotřebičů a zařízení, zabezpečovací technika a zařízení, ochrana majetku a osob, technika, tepelná technika, zbraně, spotřební zboží, zařízení, plynová zařízení, vytápění, hudební nástroje, technologie, přístroje

3.3.2 Znalecký posudek (expertiza)

Znalecký posudek může vypracovat buďto znalec ustanovený soudem anebo instituce.

Znalec ustanovený soudem bývá vybírán ze seznamu znalců a tlumočnicků a v některých případech je nutná jeho účast v řízení. Instituce (např. vědecký ústav, státní orgán, vysoká škola, specializovaná instituce) se zapojují jen výjimečně, a to při zvlášť obtížných případech a to za účelem podání vlastního nebo přezkoumání cizího znaleckého posudku.

K vypracování znaleckého posudku je třeba poskytnout znalci všechny nezbytné podklady a informace. Za tím účelem může soud uložit účastníkovi, případně i jiné osobě, aby se dostavila ke znalci, předložila mu potřebné věci, podala mu vysvětlení,

podrobila se lékařskému vyšetření, zkoušce krve nebo aby vykonala či snášela určitou činnost, je-li toho třeba k podání znaleckého posudku (podle § 127 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů).

3.3.3 Forma a obsah znaleckého posudku

Znalecký posudek může znalec podat ústně při svém výsledku nebo v písemné podobě (častěji).

V případě, kdy je vypracován písemný znalecký posudek, soud po jeho vypracování předvolá znalce k výsledku při jednání, aby mohli účastníci řízení uplatnit svá zákonná práva, případně od výsledku znalce upustí (například v případě, kdy žádný z účastníků řízení proti vypracovanému znaleckému posudku nic nenamítá, a soud ve znaleckém posudku neshledal nic, co by bylo třeba při výsledku znalce objasnit).

V případě, kdy pochybnosti o správnosti znaleckého posudku nejsou vyvráceny ani odstraněny ani v průběhu výsledku znalce, soud zadá revizní znalecký posudek.

Obsah znaleckého posudku

Bez ohledu na to, zda je znalecký posudek podán v ústní nebo písemné podobě, musí obsahovat nejméně tyto části: *Nález*, v něm znalec uvede a popíše materiál, jevy nebo skutečnosti, které zkoumal a k nimž při zpracování znaleckého posudku přihlédl. *Posudek*, který obsahuje odpovědi na otázky kladené soudem a *znaleckou doložku*. Ta obsahuje označení seznamu, v němž je příslušný znalec zapsán, označení oboru, v němž je znalec oprávněn podávat posudky, číslo položky, pod kterou je úkon zapsán ve znaleckém deníku, znalecká doložka se umísťuje na poslední stranu písemného znaleckého posudku.⁵⁴

3.3.4 Hodnocení znaleckého posudku

Závěry znaleckého posudku soud hodnotí v souladu s § 132 OSŘ v souvislosti s důkazy jinými (Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. Cdon 24/94).

⁵⁴ STAVINOHOVÁ, J., LAVICKÝ, P. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 78. ISBN 978-80-2105-062-4

Při hodnocení znaleckého posudku (nebo odborného vyjádření) soud však nemůže hodnotit odborné závěry znalce, ale to, zda jsou náležitě odůvodněny a podloženy obsahem nálezu, zda znalec hodnotil všechny skutečnosti, k nimž bylo nutno přihlédnout a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení (Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. 22 Cdo 1810/2009).⁵⁵

Aby soud mohl znalecký posudek odpovědně hodnotit, nesmí se znalec ve svém posudku omezit pouze na podání odborného závěru – z posudku musí mít soud možnost posoudit a zjistit, z jakých zjištění v posudku znalec vycházel, jakou cestou k těmto zjištěním dospěl a na základě jakých úvah došel ke svému závěru. V případě, kdy znalecký posudek není pro soud srozumitelný, nemohl by dále posuzovat, zda nejsou dány žádné jiné skutečnosti a důkazy, kterými by správnost závěrů znaleckého posudku mohla být zpochybněna.⁵⁶

„Situaci, kdy strany sporu předloží posudek se zcela odlišnými závěry, soud obvykle vyřeší tak, že ustanoví dalšího (a na stranách zcela nezávislého) znalce, jehož závěr je pro výsledek sporu zpravidla rozhodující.“⁵⁷

Pro srozumitelnost a jednoznačnost znaleckého posudku je důležité správné zadání otázek znalci. Otázky znalci jsou často nesprávně položeny, v některých případech dokonce nepřipustně naznačují určité skutečnosti, které by bylo třeba teprve ze znaleckého posudku zjistit. Znalec je oprávněn (a povinen) neodpovídat na chybně nebo nesmyslně položené otázky – na tuto skutečnost je povinen upozornit toho, kdo znalecký posudek zadal (a otázky formuloval), případně doporučit správnou formulaci otázky.

Znalec by však neměl sám přeformulovávat položené otázky – tento způsob ve většině případů způsobí vadnost znaleckého posudku a jeho nepoužitelnost v soudním řízení.⁵⁸

⁵⁵ DRAŽKA, Š. *Přezkum znaleckých posudků* [on-line]. 2016 [cit. 8. 2. 2018]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/prezkum-znaleckych-posudku-99994.html>.

⁵⁶ 30 Cdo 352/2008

⁵⁷ ČERNOHLÁVEK, J. *Spory o pravost podpisu a znalecké posudky*. *Bulletin advokacie*. 2016, s. 22. č. 4. ISSN 1210-6348.

⁵⁸ DRAŽKA, Š. *Přezkum znaleckých posudků* [on-line]. 2016 [cit. 8. 2. 2018]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/prezkum-znaleckych-posudku-99994.html>.

3.4 Důkaz listinou

Soud v souladu s § 129 OSŘ provede důkaz listinou tak, že listinu nebo její část při jednání přečte předseda senátu, případně sdělí její obsah nebo ji předloží účastníkům k nahlédnutí (pokud je to postačující). Způsob, jakým byl důvod proveden, musí být zřejmý z protokolu z jednání.

Ustanovení § 129 OSŘ tedy předpokládá, že se jedná o písemnost. Písemností podle platné ustálené judikatury mohou být jak v listinné, tak i elektronické formě. Listinu lze v elektronické formě předložit soudu buď na nosiči dat (například CD-ROM) nebo prostřednictvím veřejné datové sítě. Prostřednictvím elektronické datové sítě lze předložit důkazy a rovněž i podání účastníků řízení (v souladu s § 42 odst. 1 OSŘ je možno podání učinit písemně – písemné podání je možno učinit v listinné nebo elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě nebo telefaxem, pokud se jedná o písemné podání ve věci samé, které bylo učiněno v elektronické podobě, je třeba jej v souladu s § 42 odst. 2 nejpozději do 3 dnů doplnit předložením originálu, případně písemným podáním shodného znění – jinak soud k takovému podání nepřihlíží).

Ustanovení zákona o provedení důkazu listinou se nevztahuje na listiny, které nejsou písemnostmi nebo na listiny, které nelze soudu předložit (například geometrické plány, fotografie apod.) – tímto však není dotčena jejich způsobilost jako důkazních prostředků, pouze způsob jejich provedení.

Listina musí (pro účely přezkumu rozhodnutí v rámci odvolacího řízení) musí být založena do spisu (obsažena v přílohové obálce spisu) – podle okolností daného případu je postačující založení kopie listiny, případně zaprotokolování jejího obsahu do protokolu. V praxi je rovněž časté, že je důkaz proveden listinou, která je obsažena v jiném spise (v takovém případě musí být z protokolu o jednání zřejmé, kterých konkrétních důkazních prostředků využil soud z jiného spisu, jak plyne ze zprávy Nejvyššího soudu ČR)⁵⁹

⁵⁹ Cpj 35/78

Účastník, který navrhuje důkaz listinou ji v souladu s § 79 odst. 2 a § 114 odst. 2 písm. a) OSŘ k návrhu přiloží. V souladu s § 129 odst. 2 OSŘ může nařídit tomu, kdo listinu má u sebe (například jinému účastníku řízení, případně třetí osobě), aby listinu, která je navrhována jako listina důkazní, k důkazu přiložil (tzv. ediční povinnost, jejíž nesplnění může mít za následek uložení pořádkové pokuty dle § 53 odst. 1 OSŘ) – touto povinností však v souladu s § 124 OSŘ dotčena povinnost mlčenlivosti.

U listin soud hodnotí jejich *pravost* (to, zda pochází od jejich uvedeného vystavitele) a *správnost* (zda je obsah listiny pravdivý).

Při posuzování listin je nutno rozlišit mezi *listinou soukromou* a *listinou veřejnou*, která je vydána orgány veřejné moci (soudy, státními orgány ČR, orgány místní samosprávy apod.) v mezích jejich pravomoci a působnosti (například protokoly sepsané soudy, rozhodnutí soudů, rozhodnutí správních orgánů, vyjádření, osvědčení a sdělení vydaná v souladu s § 154 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů), nebo listina prohlášená za listinu veřejnou právním předpisem (například doručena - § 50f odst. 3 OSŘ), notářský zápis apod.). Veřejná listina musí být vydána v mezích oprávnění jejího původce a musí být dodržena zákonem požadovaná forma a náležitosti.

U veřejných listin vycházíme z domněnky pravosti, předpokládáme tedy, že listina pochází od orgánu, který ji vydal. Pokud má uspět účastník řízení, proti němuž veřejná listina svědčí, musí nejen popřít její pravost, ale u soudu vzbudit pochybnosti (důkazy podložené) tom, že taková listina je pravá – v takovém případě soud požádá orgán, který měl listinu vydat, o jeho vyjádření. Pokud i nadále přetrvávají pochybnosti o pravosti veřejné listiny, nese důkazní břemeno ten účastník, v jehož prospěch má veřejná listina svědčit.

U soukromé listiny naopak stačí, pokud druhá strana sporu zpochybní její platnost, a to i bez uvedení důvodů – účastník řízení, v jehož prospěch má taková listina svědčit, musí před soudem prokázat, že listinu podepsala skutečně uvedená osoba.

Co se týče správnosti veřejné listiny, předpokládá se její správnost. Pro vyvrácení její správnosti připadá v úvahu důkaz opaku, neboť nestačí pouhé zpochybnění. Důkaz

opaku nepřipadá v úvahu tam, kde je soud vázán v souladu s § 135 a § 159a OSŘ rozhodnutím jiného soudu nebo příslušného orgánu.

U soukromých listin není postačující, pokud druhá strana pouze popře správnost takové listiny a ten, v jehož prospěch má listina svědčit, by měl prokazovat její správnost – při hodnocení důkazů nastupuje v takovém případě skutková domněnka (obecná zkušenost), že pokud je prokázána pravost soukromé listiny, považuje se za správné, že vůli vystavitele takové listiny odpovídá to, co je uvedeno nad jeho podpisem.

Definici veřejné a soukromé listiny obsahuje i ustanovení § 565 a násl. občanského zákoníku – ve vztahu k § 134 OSŘ mají tato ustanovení pouze doplňující povahu.⁶⁰

3.5 Ohledání

V souladu s § 130 OSŘ se ohledání předmětu, který je možno dopravit k soudu, provede při jednání.⁶¹ Za tím účelem může předseda senátu uložit tomu, kdo má potřebný předmět, aby jej předložil (ediční povinnost, která může být uložena nejen účastníkům řízení, ale rovněž i třetím osobám – ke splnění takové povinnosti lze toho, kdo má potřebný předmět ve svém držení nebo ve své moci, přinutit pomocí pořádkových opatření, zejména pořádkovou pokutou).

Pokud není možno takový předmět dopravit k soudu (jde například o nemovité věci nebo movité věci objemných rozměrů apod.) provádí se ohledání na místě. K ohledání na místě je třeba předvolat ty, kteří se předvolávají k jednání (účastníci řízení, svědci, znalci apod.).

Ohledání se výslovně týká hmotných předmětů (movitých nebo nemovitých), předmětem ohledání mohou být rovněž zvířata nebo lidé (v takovém případě platí, že předmětem ohledání mohou být pouze taková místa na těle, která nejsou pravidelně kryta oděvem – v případě těchto míst musí být ohledání uloženo znalci).

⁶⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, R. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 221-224. ISBN 978-80-7380-571-5.

⁶¹ STAVINOHOVÁ, J., LAVICKÝ, P. Základy civilního procesu. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 79. ISBN 978-80-2105-062-4

O průběhu a výsledku ohledání je pořízen záznam v protokole, případně se o něm pořídí zvukový nebo zvukový a obrazový záznam. Protokol o ohledání (případně záznam) se pořizuje i v případě ohledání na místě.⁶²

Ohledání je přímý důkazní prostředek. Jedná se o osobní, přímé a bezprostřední pozorování a zkoumání.⁶³ Dále soudce nebo znalec vyhledává relevantních změny a v dokumentaci zjištěné informace. Ohledání jakožto důkazní prostředek je častěji využíváno v trestním řízení než v občanském soudním řízení. Ohledání je velmi spolehlivý důkazní prostředek, ale jeho nevýhodou je že ho lze využít jen v některých případech.

⁶² ZAHRADNÍKOVÁ, R. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 224. ISBN 978-80-7380-571-5.

⁶³ STAVINOHOVÁ, J. a P. HLAVSA. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2003, s. 390. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-3271-5.

4 PROCESNÍ DOKAZOVÁNÍ

JUDr. Karel Svoboda dokazováním rozumí „*Právem a procesními zvyklostmi upravený postup soudu a účastníků, jehož účelem je získání poznatků důležitých pro meritorní či jiné rozhodnutí soudu nebo pro další procesní postup soudu nebo účastníků.*“⁶⁴

Je třeba rozlišovat dokazování, což je právem upravený proces směřující k získání důkazů, důkazy, čili poznatky o určitých skutečnostech získané v procesu dokazování, a dále předmět dokazování – tj. konkrétní skutečnost, která má být dokázána. Poslední je prostředek dokazování, tedy to, čím je možné důkaz získat.

Procesní dokazování je omezeno právními normami. Právní normy jakožto „*Obecně závazná pravidla lidského chování stanovená státem, jejich porušení stát sankcionuje*“⁶⁵ omezují a vymezují samotný průběh procesního dokazování.

Od určité fáze žalobce ani žalovaný nemohou tvrdit a prokazovat další důkazy a nastává omezení v proceduře, která je předepsána pro získání a provedení důkazního prostředku.

4.1 Způsob, jakým soud vyslýchá účastníka a svědka

U svědka se nejprve musí zjistit totožnost a obecná věrohodnost (vztah k účastníkům nebo projednané věci). Poté je vyzván, aby se vyjádřil, a následně jsou mu kladeny otázky.

Některá pravidla upravující provádění konkrétních důkazů mohou účastníky omezit v tom, co se dá z důkazu zjistit. Markantní je to u znaleckého posudku - § 141 OSŘ. Soud ho neprovede, pokud lze očekávat, že s provedením důkazu jsou spojeny určité náklady a ty nejsou kryty zálohou na provedení důkazu. Zálohu musí složit na výzvu soudu účastník, vůči němuž je ku prospěchu. Pokud ji nesloží, soud důkaz neprovede a účastník neunese důkazní břemeno.

⁶⁴ SVOBODA, K. *Dokazování. Právní monografie*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 392. ISBN 978-80-7357-414-7.

⁶⁵ GERLOCH, A. *Teorie práva*. 6., aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 310. ISBN 978-80-7380-454-1.

4.2 Skutečnosti, které jsou obecně známé

Určité právní skutečnosti zákon vylučuje z režimu procesního dokazování a sděluje soudu, že je má mít za dané. Jedná se o tzv. *notoriety*.

Definice z judikatury – historické události, přírodní nebo základní společenské fakta. Dále skutečnosti, které jsou soudu známy z jeho úřední činnosti. Soud musí účastníkům sdělit, že určitou skutečností pokládá za danou právě z důvodu její obecné znalosti.

Zákonné domněnky, které jsou zpravidla vyvratitelné: soud má mít něco za prokázané, pokud během řízení nevyplyne opak. Pokud někdo někomu způsobí škodu, má se za to, že tuto škodu zavinil alespoň ve formě nevědomé nedbalosti a žalovaný pak může tuto domněnku vyvracet a prokázat, že ji nezavinil ani ve formě nevědomé nedbalosti.

Soud nebo účastníci mohou během řízení uskutečnit procesní úkony, které omezují předmět procesního dokazování.

Stvrzení všech skutkových okolností uvedených v žalobě (tvrzených žalobcem)

Pokud žalovaný řekne, že je vše pravda – při jednání do protokolu, nebo to napíše soudu dopisem, aniž se dostaví, za takových okolností soudu nezbývá nic jiného než vydat rozsudek pro uznání.

§ 153a OSŘ

Přečte se žaloba, soud konstatuje, že jsou splněny podmínky rozsudku pro zmeškání, závěrečné návrhy se omezí na minimum a dojde k vyhlášení rozsudku pro uznání.

Shoda účastníků na nějakém konkrétním skutkovém tvrzení – nejedná se o nějaké paušální uznání všech žalobcem tvrzených skutečností. Soud nemůže vydat rozsudek pro uznání, protože všechna žalobní tvrzení uznávána nejsou.

§ 120 odst. 4 OSŘ

Soud může vzít za svá shodná skutková tvrzení účastníků. Jakmile soud bere nějakou skutkovou okolnost za svou, přestává být předmětem dokazování. Soud musí účastníky avizovat, že ze shodných skutkových okolností bude vycházet.

I u nesporného řízení platí § 120 odst. 4 OSŘ obdobně – není to tedy pro nesporné řízení vyloučeno, ale ve chvíli, kdy shodná skutková tvrzení by mohla být na újmu nějakému veřejnému zájmu (třeba výchova a výživa nezletilého dítěte), pak by soud z tohoto tvrzení vycházet neměl. Je to naprostá výjimka a týká se to jen nesporných soudních řízení, ve kterých navíc musí být veřejný zájem. (nestačí pouze to, že se jedná o nesporné řízení.)

Procesní omezení je na místě, když z jednání žalovaného vyplývá, že na projednání záležitosti nemá zájem, např. soud může rozhodnout i bez jednání, pokud účastníci s vyhlášením rozsudku souhlasí.

Omisivní jednání žalovaného – soud může, ale nemusí využít pasivity žalovaného, aby omezil procesní dokazování. Je to na zvážení soudu.

4.3 Rozvržení povinnosti břemene tvrdit a prokazovat

Břemeno tvrzení je procesní odpovědnost za to, že se soud dozví podstatnou skutečnost, která může ovlivnit úspěch ve sporu.

Soud má za prokázanou pouze takovou skutečnost, která je pro něj nepochybná. Dá se říct, že skutečnost se má prokázanou ve chvíli, kdy přesvědčíme soudce. Ten by měl následně říci, jak se prozatím věc podle jeho názoru má a které skutečnosti má a které nemá za prokázané.

Povinnost tvrdit a dokazovat má účastník kteréhokoliv civilního řízení.⁶⁶ Ve chvíli, kdy účastník nenaplní povinnost tvrdit a dokazovat, nemusí to nutně znamenat, že prohrál spor, jelikož soud má ze zákona povinnost být aktivní a sám důkazy vyhledávat.

Břemeno tvrdit a dokazovat má pouze účastník civilního řízení sporného. V případě, kdy účastník nějakou skutečnost v řízení neprokáže, vystavuje se téměř jistotě neúspěchu ve sporu.

⁶⁶ § 101 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Žalobce tvrdí skutečnosti, které zakládají jeho, v žalobě uvedené právo. Žalovaný tvrdí skutečnosti, které právo žalobce vylučují nebo zpochybňují. Jedná se o princip logiky, to znamená že, když někdo něco chce, musí prokázat, že na to má právo.

Existují však výjimky, z nichž je možné dovodit, že žalobce nemusí tvrdit veškeré skutečnosti. Například důkaz trvalé neexistence nelze podat – negativní teorie důkazní (teorie trvání).

5 DŮKAZNÍ PROSTŘEDKY NEZMÍNĚNÉ V OBČANSKÉM SOUDNÍM ŘÁDU

Výčet důkazních prostředků uvedených v § 125 OSŘ je pouze demonstrativní, jelikož za důkaz mohou sloužit „*všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci*“. Složitější bude ovšem hodnocení těchto důkazních prostředků, neboť soud mimo jiné musí pečlivě zkoumat jejich pravost a celistvost, tedy nejedná-li se například o fotomontáž, padělky a podobně.⁶⁷

5.1 Elektronický podpis

Problematika elektronického podpisu je upravena zákonem číslo 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů.

V § 565 odst. 1 větě první NOZ se stanoví: „*Je na každém, kdo se dovolává soukromé listiny, aby dokázal její pravost a správnost.*“ Jedná se zhruba o stejnou zásadu, jakou používá americké právo jako regulační princip pro elektronické podpisy. Pravostí se myslí původ, tedy ověření totožnosti podepsané osoby nebo výstavce listiny, správností pravdivost obsahu.

Ve druhé větě je zakotvena právní domněnka: „*Je-li soukromá listina použita proti osobě, která listinu zjevně podepsala, ... má se za to, že pravost a správnost listiny byla uznána.*“ Právní domněnky „*zavazují soud, popř. jiný rozhodující orgán, aby buď bezpodmínečně, nebo podmíněně předpokládal existenci něčeho, o čem není jisté, že je.*“⁶⁸

Pokud elektronický podpis prostý neposkytuje důkaz ani o pravosti podpisu, ani o původnosti písemnosti, naskýtá se otázka, jak obě skutečnosti věrohodně dokázat.

⁶⁷ STAVINHOVÁ, J. a P. HLAVSA. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2003, s. 385. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-3271-5.

⁶⁸ DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J.. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 152. ISBN 978-80-7478-326-5.

Právo neklade žádné meze implementacím, jak věrohodné důkazy zajišťovat. Základních strategií je nejméně pět. Je možné využít nezávislé a nestranné třetí subjekty, které právní jednání nebo záznam o něm zprostředkují. Dále lze využít technické systémy, které pracují systematicky, opakovaně, a s ochranou proti změnám. Jimi vytvořeným záznamům mohou svědčit i důkazní presumpce z § 562 odst. 2 a § 566 odst. 2 občanského zákoníku. Třetí strategií je odkaz na jiné okolnosti jednání, které předcházely nebo následovaly po právním jednání. Čtvrtou možností je jakákoli kombinace předchozích. Pátou je rezignace na dokazování, obchodní model, který rizika vyloučí jinak, popřípadě škody statisticky snese.

5.2 Video záznam

Obrazový záznam může být buď statický či dynamický. Typickým příkladem statického obrazu je fotografie, naopak za dynamický obraz se považují sekvence různě dlouhých záznamů.

Využití tohoto důkazního prostředku je v praxi také poměrně časté. Příkladem mohou být fotografie, které dokumentují určité práce, výrobky či stavy (např. při povodních).

Videozáznam lze naopak použít například u stavebních prací, kdy si stavebník nahrává průběh stavby vedle vedení stavebního deníku.

Za současného judikaturního stavu je použití soukromě pořízeného audio záznamu projevů osobní povahy jako důkazu v občanském soudním řízení prakticky téměř vyloučeno. Je totiž nutné nejen jeho pořízení a opatření v souladu s platnými právními předpisy, ale také souhlas zúčastněných osob s jeho použitím. Judikatura Nejvyššího soudu uvádí, že: „*při hodnocení důkazů po stránce jejich zákonnosti soud zkoumá, zda důkazy byly získány (opatřeny) a provedeny způsobem odpovídajícím zákonu nebo zda v tomto směru vykazují vady (zda jde o důkazy zákonné či nezákonné). K důkazům, které byly získány (opatřeny) nebo provedeny v rozporu s obecně závaznými právními předpisy, soud nepřihlédne*“.⁶⁹

⁶⁹ 30 Cdo 64/2004

Záznam z kamerového systému lze tedy jako důkazní prostředek připustit vždy tehdy, není-li pořízen v rozporu s normami objektivního práva, konkrétně nedošlo-li jeho pořízením k protiprávnímu zásahu do osobnosti zaznamenané osoby.⁷⁰

Poněkud jiná je situace v případech hovorů fyzických osob, ke kterým dochází při výkonu povolání, obchodní či veřejné činnosti, přičemž takové záznamy zpravidla nebudou mít charakter projevů osobní povahy a důkaz zvukovým záznamem takového hovoru proto bude možné v civilním soudním řízení připustit.⁷¹

5.3 Audio záznam

Hovory fyzických osob, ke kterým dochází při výkonu povolání, při obchodní či jiné veřejné činnosti, zpravidla nemají charakter projevů osobní povahy a důkaz tajným zvukovým záznamem takových hovorů proto není v občanském soudním řízení nepřipustný. I pokud by tajná audionahrávka takového hovoru obsahovala projevy osobní povahy, může v individuálních případech převážít ochrana práva zaměstnance na spravedlivý proces, jedná-li se o způsob dosažení právní ochrany pro výrazně slabší stranu závažného pracovněprávního sporu. Zásah do práva na soukromí osoby, jejíž mluvený projev je zaznamenán, je zde plně ospravedlnitelný zájmem na ochraně slabší strany právního vztahu, jíž hrozí závažná újma.⁷²

5.4 Email

Pravděpodobně nejčastějším dokumentem v elektronické podobě, který by mohl sloužit jako důkazní prostředek, je elektronická pošta. Tento pojem označuje softwarové prostředky, které umožňují odeslání a přijímání elektronických dokumentů mezi počítači, mobilními telefony či elektronickými diáři.

⁷⁰ MORÁVEK, J., *Kdy lze jako důkazní prostředek připustit záznam z kamerového systému? Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 1993-, **2011**(13). ISSN 1210-6410. s. 458.

⁷¹ VOŠMIKOVÁ H. *K použití zvukového záznamu jako důkazu v civilním soudním řízení*. [online]. [cit. 3. 6. 2017]. Dostupný z: <http://www.elaw.cz/autor/helena-vosmikova>.

⁷² HLAVSA, J. Důkaz tajným zvukovým záznamem. Právní prostor.cz [online]. 2015 [cit. 6. 3. 2017].

Zde ale vzniká problém hlavně v tom, jak dokázat, že byl dokument z jednoho počítače odeslán a na druhý doručen. Odeslaná pošta obsahuje minimálně adresu odesílatele, adresu příjemce a datum a čas odeslání. Adresy jsou nezměnitelné, ale třetí údaj, tj. datum a čas, lze změnit či upravit jednoduchým nastavením počítače, proto zde vzniká problém. Lze tedy jednoznačně prokázat alespoň to, že byl dokument odeslán (už ne tak jednoznačně, ve který den a jaký čas). Aby bylo prokázáno i doručení, může si odesílatel pro tento případ nastavit ve svém počítači pro odesílání zpráv požadavek: Potvrzení o doručení. Pokud příjemce zprávy nepotvrdí přijetí zprávy na svém počítači, neznamená to ještě, že by zprávu nečetl, protože stačí, že pouze nepotvrdí doručení této zprávy.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce si kladla za cíl prozkoumat problematiku procesu dokazování a důkazních prostředků v civilním soudním řízení, protože procesní dokazování patří k nejdůležitějším prvkům civilního řízení soudního.

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřil na jednotlivé dílčí otázky, které jsou s dokazováním spojené. Jednotlivé dílčí otázky, spojené zejména s důkazními prostředky, které nejsou v občanském soudním řádu explicitně zmiňovány, mohou být předmětem dalších podrobných analýz, jimž bych se v budoucnu rád věnoval.

Důkazní prostředky jsou v práci rozděleny na důkazní prostředky explicitně zmiňované v zákoně (občanském soudním řádu) a dále na důkazní prostředky zákonem neupravené, přesto však v soudní praxi poměrně obvyklé. K jednotlivým důkazním prostředkům jsou přidány stručné charakteristiky a předpoklady pro jejich uplatnění jako důkazů. Podrobněji jsem se věnoval nejběžnějším důkazním prostředkům v soudní praxi (listinné důkazy, svědecká výpověď a expertiza). Práci jsem takto rozdělil z toho důvodu, že u důkazních prostředků uvedených v zákoně je zmíněn i způsob jejich provedení. U důkazních prostředků v zákoně neuvedených, musí soudce u každého rozhodnout, zdali konkrétní důkazní prostředek připustí, a jakým způsobem bude takový důkaz proveden. Je to dáno především tím, že pořízení takových důkazů je často v kolizi s právem na ochranu osobnosti (případně přímo s ústavním právem na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí), a to především pokud se jedná o audio či video záznam. Soudce musí být při hodnocení takových důkazů zvláště obezřetný, mimo jiné i z toho důvodu, že takové důkazy mohou být poměrně jednoduše falšovány – samotný proces dokazování je poměrně komplikovaný a klade vysoké požadavky na osobu soudce.

Současnou právní úpravu dokazování a důkazních prostředků v občanském soudním řádu považuji za postačující a vyhovující. Vedle explicitně jmenovaných důkazních prostředků je ponechán prostor pro možné hodnocení dalších důkazních prostředků (obecně formulovaná pravidla ponechávají dostatečný prostor pro hodnocení navrhovaných důkazních prostředků soudcem a možnost jejich připuštění nebo nepřipuštění). Právní úprava civilního práva procesního tak není nucena neustále

reagovat na nové výzvy a možnosti důkazních prostředků, které se v době rychlého rozvoje informačních technologií neustále vyvíjí a jejich výčet rozšiřuje, stejně jako možnost reagovat na budoucí vývoj práva, společnosti, vědy, výzkumu a techniky apod.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J.. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, ISBN 978-80-7478-326-5.

GERLOCH, A. *Teorie práva*. 6., aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1.

SCHELLE, K. *Základy práva*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. ISBN 8086432688.

SCHELLEOVÁ, I. *Civilní proces*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. ISBN 8086861090.

SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Praha: Portál, 2003. ISBN 8071788465.

STAVINOHOVÁ, J. a P. HLAVSA. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-3271-5.

STAVINOHOVÁ, J., LAVICKÝ, P. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, ISBN 978-80-2105-062-4.

SVOBODA, K. *Dokazování. Právní monografie*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. ISBN 978-80-7357-414-7.

SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-673-9.

ŠÁMAL, P. *Trestní právo hmotné*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014. ISBN 978-80-7478-616-7.

VLČEK, R. *Dokazování v soudní praxi*. Ostrava: Knižní expres, 2008. ISBN 978-80-7347-033-3.

WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual. vydání doplněné o předpisy evropského práva. Praha: Linde Praha, a. s., 2011. ISBN 978-80-7201-842-0.

ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2. aktual. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-571-5.

Odborné články

ČERNOHLÁVEK, J. *Spory o pravost podpisu a znalecké posudky*. *Bulletin advokacie*. 2016, č. 4. ISSN 1210-6348.

JIRSA, J. *Perspektivy českého civilního procesu*. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 1993-, **2008**(12). ISSN 1210-6410.

MORÁVEK, J. *Kdy lze jako důkazní prostředek připustit záznam z kamerového systému?* *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C.H. Beck, 1993-, **2011**(13). ISSN 1210-6410

PINKAVOVÁ, Z. *Hodnocení věrohodnosti svědecké výpovědi v civilním řízení*. *Bulletin advokacie*. 11. Praha: [Ústředí české advokacie], 2015. ISSN 1210-6348.

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 04. 2011, sp. zn. 22 Cdo 4458/2009

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 08. 03. 2012, sp. zn. I. ÚS 1424/09

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 06. 2011, sp. zn. 32 Cdo 2795/2009

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 06. 03. 2007, sp. zn. 21 Cdo 731/2006

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 09. 10. 2002, sp. zn. 29 Cdo 2893/2000

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 30 Cdo 4505/2010

Zpráva Nejvyššího soudu České socialistické republiky Cpj 41/79, č. 1/1981 sb. rozh.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 06. 08. 2009, sp. zn. 30 Cdo 352/2008

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 07. 2008, sp. zn. 25 Cdo 883/2006

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. 05. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 06. 06. 2007, sp. zn. 22 Cdo 3035/2006

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. 02. 1995, sp. zn. Cdon 24/94

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. 22 Cdo 1810/2009

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 09. 03. 2009, sp. zn. Cpj 35/78

Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestního zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 37/1967., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam použitých internetových zdrojů

Právo 4u, služby pro právníky. *Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 21 Cdo 1908/2006* [on-line]. 2007, [cit. 8. února 2018]. Dostupný na [www](http://pravo4u.cz/judikatura/nejvyssi-soud-cr/21-cdo-1908-2006/):
<http://pravo4u.cz/judikatura/nejvyssi-soud-cr/21-cdo-1908-2006/>.

KUČERA, J. *Nová úprava nesporných soudních řízení* [on-line]. 2014 [cit. 1. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.kuceralegal.cz/blog/2014/05/29/nova-uprava-nespornych-soudnich-rizeni>.

LOYKA, S. a M. HOUDEK. *Znalec, náležitosti znaleckého posudku* [online]. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.soudni-znalci.net/znalec-nalezitosti-znaleckeho-posudku>.

Přehled znaleckých oborů [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.evidenceznalcu.cz/obory-a-odvetvi>.

Profipravo.cz. *K vydání znaleckého posudku o zdravotním stavu účastníků řízení* [on-line]. 2011 [cit. 8. 2. 2018]. Dostupné z: http://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=129&id_article=255089&csum=5de2cec7.

DRAŽKA, Š. *Přezkum znaleckých posudků* [on-line]. 2016 [cit. 8. 2. 2018]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/prezkum-znaleckych-posudku-99994.html>.

VOŠMIKOVÁ H. *K použití zvukového záznamu jako důkazu v civilním soudním řízení.* [online]. [cit. 3. 6. 2017]. Dostupný z: <http://www.elaw.cz/autor/helena-vosmikova>.

HLAVSA, J. *Důkaz tajným zvukovým záznamem.* Právní prostor.cz [online]. 2015 [cit. 6. 3. 2017].

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Listina základních práv a svobody	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
občanský zákoník	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
Ústava ČR	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
ZŘS	zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Vojtěch Swaczyna

Obor: Právo v podnikání

Forma studia: Prezenční

Název práce: Důkazní prostředky v civilním řízení

Rok: 2018

Počet stran textu bez příloh: 52

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 17

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 7

Vedoucí práce: JUDr. Ing. Martin Kohout Ph.D.